

ترتیب:

☆ ممتاز احمد رڈ اہر
☆ محمد نواز فانی اللہ آبادی

ممتاز اکرمی ○ کھٹہ واہن ضلع رحیم یار خان

سلسلہ سرائیکی مطبوعات

①

وہند سے نیر

ترتیب

ممتاز علی خاں حمید ڈاہر

محمد نواز قاتی اللہ آبادی

○

ممتاز از اکیڈمی مجھڑواہنٹ

(ضلع رحیم یار خاں)

(جملہ حقوق محفوظ)

پہلی دفعہ

ناشر — ممتاز علی خاں حیدر

طابع — سید مظفر اقبال

مطبع — سید الیکٹرک پریس ملتان

کتابت — صالح محمد جمالی ملتان

تاریخ اشاعت — جنوری ۱۹۷۳ء

تعداد — ایک ہزار

قیمت — ۳ روپے

PDF By: Ehsan Awan

Cell No.: 0345-8711418 , 0302-7642151

☆ انتساب ☆

- سردار غلام نبی خان صاحب رئیس اعظم بھٹہ واہن -

سرپرست اعلیٰ ممتاز اکیڈمی دے نال

جنہاں دے بھرپور تعاون نال اے کتاب منظور عام تے آئی۔

ممتاز علی خان حیدر
جنرل سیکرٹری
— ممتاز اکیڈمی —
بہمنہ واہن

محمد نواز فانی
— اللہ آبادی —
سیکرٹری نشر و اشاعت
ممتاز اکیڈمی - بہمنہ واہن

جان سُنجان

سین فانی اللہ آبادی کوں میں ایں بگائوں نکلیاں لا دا چاٹناں جو اُساں دُوبیں پئی جاو
 کہہن والے پیسے۔ ہیں واسطے میں اُتھاں وچ محنت لگن تے سراپکی کیتے پُرجلوں جذبے
 کٹوں پہلے ای واقف ہم۔ اُتھاں سیں ممتاز علی خاں حیدر نال مل تے جیلے سرائیکی زبان دے
 موجود شعرا دے کلام دا انتخاب ہک مجموعے دی شکل وچ چھاپن دا خیال ظاہر کیتا تاں کیوں
 یقین نہی جو سرائیکی دے خادم اے دُوبیں نوجوان ہک سجھا مجموعہ چھاپ تے ضرور منظر عام تے
 لگن اوسن جیڑھا جو سرائیکی ادب واسطے فخر دا باعث ہووے۔ تے دُوبندے نیر کوں دیکھ
 کراہیں ایہہ ڈاڑھی خوشی تھی اے جو ایہہ توقعات توں وی ودھ تے اُچا تے میعادِ مجموعہ
 ہے۔ ایندے وچ چھتھاں سارے شاعروں دا منتخب کلام شامل کیتا گئے۔ اُتھاں
 اُتھاں دا مختصر تعارف وی نال موجود ہے۔ ایندے علاوہ شروع وچ سرائیکی ادب
 دے سچھ چند حضرت خواجہ غلام فرید، مولوی لطف علی، حضرت مجروح مرحوم تے مولوی
 نصیر الدین خرم مرحوم دا کلام وی تتر کا شامل کیتا گئے۔
 دُوبندے نیر ادب وچ ایں لحاظ نال سنگ میل دی حیثیت رکھیندے جو

ایہہ سرایکی دی جدید شاعری دا پہلا مجموعہ ہے، تے انیکوں اُساں کہیں ڈوجھی زبان
 دی جدید شاعری دے مقابلے وچ فخر نال پیش کر سگدوں۔ ہن تیں سرایکی شاعری
 قدیم تے روایتی رنگ وچ تھیندی رہ گئی اے پر اساڈے نوں شاعر جدید اسلوب
 اختیار کر چکین، تے ایں طرح سرایکی شاعری دا نواں تے جدید دور شروع تھی چکے
 ”وہندے نیر“ سرایکی دی ایں جدید شاعری دے نال تعارف دا پہلا ذریعہ تے
 کامیاب کوشش ہے۔

سین فانی اللہ آبادی تے سین ممتاز علی خاں حیدر پورے سرایکی علاقے وچ
 ٹر پھرتے، ہک ہک سرایکی شاعر کول خود وچ تے جیڑھی محنت تے مشکلیں نال ”وہندے نیر“
 د مواد جمع کیتے، اوہندے اُتے بے ساختہ داد دیون تے مجبور تھیون پمے، اٹھاں
 ڈوہنیں نو جو انیں جیویں ”وہندے نیر“ دے ذریعے سرایکی ادب وچ ہک بہوں
 قیمتی اضافہ کیتے، خدا کرے جو ایہہ آئندہ وی ایں کنوں ودھ تے سرایکی دی محنت
 کرئیدے رہن، تے بیاں سوہنیاں کتاباں ترتیب ڈے تے سرایکی داناں روشن
 کرن۔ آمین!

خان رضوانی

۱۳ جنوری ۱۹۶۳ء

جنرل سیکرٹری سرایکی اکیڈمی، عثمان

قطار

شاعر	صفحه	شاعر	صفحه
لطف علی مرحوم	۷	اقبال سوکڑی	۲۶
حضرت خواجہ غلام فرید	۸	صالح محمد صالح	۲۳
شاہ عبداللطیف بھٹائی	۷۲	محسن نقوی	۳۹
حضرت بھڑوچ مرحوم	۹	قیس فریدی	۳۱
نصیر الدین خرم مرحوم	۱۰	شوخی ریاستی	۵۶
یتیم بقوی مرحوم	۱۱	نور محمد سائل	۶۳
محمد نواز خوشتر مرحوم	۱۲	ارشاد ملانی	۷۳
جانباز جتوئی	۱۳	بخت علی بخت	۶۶
نصر اللہ خاں ناصر	۱۹	نصرت تونسوی	۷۶
نقوی احمد پوری	۵۲	عزیز نشتر غوری	۵۹
سرور کربلائی	۲۷	مجاہد جتوئی	۸۱
سفیر شاری	۳۵	طارق	۹۷

صفحہ	شاعر	صفحہ	شاعر
۲۲	رشتیہ عثمانی	۷۸	شاہ نذر
۹۳	پیشی	۸۵	حیدر گردیزی
۸۹	سندر	۶۱	دلدار بوج
۱۱۰	رفیعہ قمر صاحبہ	۸۰	عاصم اچوی
۱۱۱	انجم گیلانی	۵۰	مقبول تنویر
۱۱۲	ثمینہ چندا	۹۵	زائر دیروی
۷۵	سلطان غنی	۶۸	ریاض رحمانی
۶۵	جلیل ملتانوی	۸۷	خاک اچوی
۱۰۰	منیر فاطمی	۹۱	تحتیں سبائے والوی
۲۶	قمر الاسلام قمر	۱۰۷	صدیق طاہر
۹۹	آتش بخاری	۶۷	خان رضوانی
۱۰۱	ممتاز علی خاں حیدر	۹۶	نصیر سرمد
۶۹	فانی اللہ آبادی	۱۰۸	واحد بخش واحد
..	..	۱۰۹	ڈاکٹر خان بابر

لطف علی (مرحوم)

پیری دے عشق وچ شہزادے دی بیکراری

تاب کنوں بے تاب تھیا شہ ڈیکھ حسن داسعلہ
 خو بی طور رخصت اُتے ہا خوئی تلک تلولہ
 ڈکھا شاہ چمن دایا و ت گُل چورنگ چبولہ
 تھی گولہ اُس گُل د اگل تے ہو یا اولہ گھولہ
 مار لیں جوڑ جمال جگر وچہ زہری سخت سنگولہ
 کیتی برھوں جسادل تیں تے درد آیا کر ٹولہ
 چو طرفوں جڑ بھاہ لگی تھیا جان جگر جل کولہ
 عشق آرام تمام و نجایا ہو یا نصیبہ رولہ
 لطف علی گُل پاتا شوقوں شاہ پر م د اچولہ

(سیف الملک توں انتخاب)

حضرت خواجہ غلام فریدؒ

سُستی کرھوں قطار

کیچم ڈھوں ہن ہن وے

جھاگ جبل تھل بار

نال پُئل یں تھن وے

ہک کلھڑی ڈو جھاپیت کلڑی روواں زار زار

لاگلڑے وٹ وٹ وے

پلڑے ڈوہ گناہ نہ میڈے ہائے وے برچل یا

مفت کیتوی ان بن وے

کیڈے کجل مساک گیوے کیڈے ہار سنگھار

گانڑھیں دی گھن گھن وے

پرھوں فرید ہے او جھا کو جھا از لوں باری بار

رتی رتی من من وے

حضرت مجروح (مرثیہ) اللہ آباد

س۔ سا نوریا من موہ لیا، میڈی ہو رسبود جھجھ پیئی
 سینے ہجر فراق دی تار لگی ماہی ہتھ لایا او وچ پیئی
 نیپہ لاٹوڑیں دی دلہیں پھساٹوڑیں دی مارجاٹوڑیں دی کل آج پیئی
 مجروح حاجے میں بُریاں میڈی بھلیاں دے گل لے پیئی
 ج۔ جوڑ کے دست دُعا منگوں شالا کال نہ پودم بلیاں دا
 میلے ولس پھراں وچ گھلیاں دے سوہنے یار باجھوں رنگ تیلیاں دا
 رنگ کنوں ابرنگ تھیاں نہ بھاوم سنگ سہیلیاں دا
 مجروح حاجیں گھریار نہیں جُھل ڈیکھوں حال حویلیاں دا
 م۔ ماہ تے شاہ جمال دا ہے میڈے یار دے نال بجال نسی
 اُوہ خد نسی اُوہ خال نسی اُوہ ونگرے ونگرے وال نسی
 اُوہ نرگس جادو خال نسی اُوہ ابرو قوس مثال نسی
 یار تاں بے مثال ہو یا پر مجروح دے حال تے بھال نسی

نصیر الدین خرم (مرحوم)

ہک دار نگہ آتوں ساڈی جاتے

داریاں کرلیاں سگاں لہاتے

پھل پان نری، لاچیاں منگیساں، عطریں غلابیں مل مل دھنولیاں
 میٹدھیاں لولیاں سہرے پولیاں، آگوں بلھیاں بٹرا بیتاتے
 شملے دیاں سوٹیاں بچے پورے چیرے، لکھ لعل، نیلم، پیکھراج، ہیرے
 اوں تاں غریباں پردل امیرے، جو چیز ڈلیاں ڈیسار جاتے
 سسے سسے پوشاکاں ڈیٹھ وچ پولیاں، سوناز سہساں سسے خینسا چلیاں
 تیدیاں آگوتھیاں ساریاں کرلیاں، ایڈوں کھنچاتے اوڈوں کھنچاتے
 ڈیٹھ وچ پولیاں سسے سسے یں جوڑ، ہاں تے نہ رکھساں لڑتھیں توڑے
 راتیں دھپساں ڈے ڈے مروتے، کھیر پلیساں بندروں اکھاتے
 سوال سوہٹاں خرم دامن گھن، مویاں دیاں خبراں توں آپ ان گھن
 چند جان کڈ مگن لٹ مال دھن گھن، ہاں ٹھار نیٹا نت ہیں ادا تے

غلام حمید خاں یتیم جتوئی دہرم

یاری نہ لاؤنی تھی، لوکی کھلاؤنی تھی
 ساء جھنڑتے جھاپاؤں، ہوو دی آلاؤں
 چکی نہ پھیر جاناں، نہ تھیا نصیب دا ناں
 قاصد روانہ تھی گیا، ونج کے دیوانہ تھی گیا
 لاغرضیاں تساؤیاں، مجبوریاں اساؤیاں
 وعدہ خلافیاں ہن، سکھڑیاں تلافیاں ہن
 نہ موت نہ حیاتے، سکران ڈینھ راتے
 رُت ساؤنی گذر گئی، کٹ پٹھ نہ ساؤنی تھی
 ڈیکھناں چوئی چوئی، چندری بچاؤنی تھی
 پیہاں تاں خاک پیہاں، کل تھیا نہ ناؤنی تھی
 ولدی نہ ہاں، موں اے وت بچاؤنی تھی
 پے رات گئی پتنتے، رور رہیاؤنی تھی
 جو بن جوانیاں گیاں، اچ تیں نہ آؤنی تھی
 دھپ چھاں عذاب دیو میت رلاؤنی تھی

سائے یتیم دھل گئے، شام آئی ڈیوے بل گئے
 لاوارثی قبرتے، ظلمت جگاؤنی تھی

محمد نواز خوشتر دروم، حجه عبا میں

دھماچو کڑی لائی سول نے کیتا ہے زنج پر ہوں بُرے
 درداں دی کڑھڑا لگی ڈکھ ڈین ڈیون گھت چھرے
 دھوبی دے ہتھ صندوق اتی مولا مھر مھروں و سائی، نہ ہم خبر کر سن بُرائی
 جنگل دے جت کیلے کُڑے
 گل رخ گیا لڈ کیچ وو، دل دے اندر ڈکھ پیچ وو، مُفتی بیٹم دل ویچ وو
 کھوٹے سُنڈا ہوں کیچی دھرے
 قسمت دی ہم ماری سُنڈا ہوں، اکھیا نہ کہیں ڈکھڑے و نڈوں رور و جہاں رت دیا ڈھنڈا
 بھری دی لکھ چرچر چرے
 آکے سستی ہتیاں بے وستی، ہک ہاں تسی ڈو جھایے کسی گل پیت دی پئے گئی رسی
 چیلندی کریہل دے کھڑے
 خوشتر لکھی تقدیر دی، تیں چلدی اتھ تد بیر دی، کریا دجگ دے پیر دی
 شہباز اوہن یا جُرے

جانناز جتوئی

ناں غلام رسول تختص جانناز جتوئی۔ پیدائش جتوئی، رہائش اچ شریف
عمر ۵۰ سال، مشق سخن ۳۲ سال، شغل شاعری، زمیندار۔

غزل

کچھ نہ تھیوی ڈھول کڈا ہیں	اؤس میڈے کول کڈا ہیں
آپنے بھیڑے میڈیاں زاریاں	دل وچ بٹھ تے تول کڈا ہیں
وسریں بھریں آن ڈکھا توں	کچلے دی ٹک تول کڈا ہیں
میڈے گل تے رکھ تے کاٹی	بھن گھن سوہناں بھول کڈا ہیں
کس دیں ویلے ڈیکھ گھناہ	لب جے ونجاں چول کڈا ہیں
میں تھڑی دے نال وے ڈھولا	مٹھا مٹھا بول کڈا ہیں
تیں تاں میڈی اچ تیں جیویں	کچھ نہ گولی گول کڈا ہیں
توں جانناز رہیں نت سائل	تھیسیا پُر کچکول کڈا ہیں

مُشکی لڑ گین

بے دس دید اا اڑ گین	کالے مُشکی لڑ گین
زلف سیاہ دے نال اسا کوں	سا نول سوھٹے کڑ گین
یار نہ جاتم اَج تئیں اصلو	بھاگ تتی دے سڑ گین
حسن حسین کوں گولن کیتے	عاشق رستے گھڑ گین
یاردی خاطر رل موئے کوئی	کئی وت دارتے چڑ گین
کئی من منزل اوج تے پہنچے	کئی وت راہ وچ کھڑ گین
حضر عشق دی بار دے دائیں	بے حد سوھٹے چھڑ گین
بے پروا دے درتے جیویں	تیں توں چنگیں رڑ گین
رو روپٹ پٹ کئی جانبازا	وچ قبریاں دے وڑ گین

قطعہ

بد بختی دل داس و نجنّاں	بن تیغ کھاڑی کس و نجنّاں
بس موت مٹھی توں بد تر ہے	جانبازا سجن داس و نجنّاں

غزل

میں کتنا دل دا امیر تھی گیاں ! جو سب دے دردِ افقیر تھی گیاں
 سسے بوسے ڈے ڈے تے تیدے درگوں میں دُڈا روشن ضمیر تھی گیاں
 میں دُوریں پاتے جو پُچھا اوداں جنوں دے صحرادا امیر تھی گیاں
 اے تیدی زلفِ سیاہ کُندل وچ میں اڈتے آپے اسیر تھی گیاں
 اے دُنیا میڈی جو سدا پُچھا میں اپناں سُکر نکیر تھی گیاں
 جنوں وحشت دا ہاں شہنشاہ تے سارے جگ چ زہیر تھی گیاں
 میں چاٹ گدا ہاں خود کوں یارو میں مخفی رازِ قدیر تھی گیاں

میں کیڈا جانبا زخوش نصیبان

جو قوم غر بادا ویر تھی گیاں

قطعہ

میگوں مرنجھاں ڈے میگوں شاد نہ کر میڈی اُجڑی جھوک آباد نہ کر
 بھل زلفِ سیاہ دے نال سبجوں میگوں بندھی رہ آزاد نہ کر

غزل

میڈے مونسوں میڈا ماہی نہ بیے دی تات تھیندی ہے
 کریندی بات جیندی ہاں تہاڈی بات تھیندی ہے
 میڈے سرتے سدا ارہندے پرہوں دی رین داسایہ
 خدا جانڑیں محبت دی کڈاں پر بھات تھیندی ہے
 تساں شب رات جو جانتا تہاڈا جو عقیدہ ہے
 جیڑھی شب ڈھول گھر ہووے ادا شب تہا تھیندی ہے
 او جلاوہ طور دا ہونڈے میڈے کیتے میڈے یارو
 جڈاں درتے ولیکھیں توں کڈاں ہیں جھات تھیندی ہے
 سمجھ کئی گالہ نیں امدی میڈے کیتے کیوں ہتھ سوڑے
 تے غیراں تے میڈا اڈا تہاڈی ڈات تھیندی ہے
 میں روئدا ہاں تیلے کیتے جڈاں بدلاں دوچ لگتے
 خدا دی خاص دھرتی تے ادا برسات تھیندی ہے

تُساں جو رُس گُنیو سو ہٹاں زمانہ بِن گُنیا دُشمن
 کریندا اُسٹہ ہاں جیئیں پاسے اڈا اُھروں ہات تھیندی ہے
 تُوں جک جانتا زکیا جکھدیں ایویں عاشق نہیندے گن
 انہاں سرھٹیاں دی بے پرواہ ہیشہ ذات تھیندی ہے

قطعات

حقیقت کیا میڈی پچھد و میں جک فلاش شاعر ہاں
 ستم کھانداں، اَلَم پیٹداں، وڈا اُو یا ش شاعر ہاں
 حوا دِث نے میکوں جانتا ز مٹی و چچ ملا چھوڑے
 جے سچ پچھد و تاں دردیں دی میں زندہ لاش شاعر ہاں

ایویں ویندیں ویندیں رُک وینداں ، تھی ادب تُوں صُٹ بگ وینداں
 جتھ پیر ڈہداں چن ماہی دے ، جانتا ز میں مد تُوں جھک وینداں

کافی

عشق پوایم چیتدیں چھاڑ
برہوں دانت گل وچ تار

امن چمن گوں چھوڑ کراہیں	جھرجنگل وچ جوڑیم جاہیں
لڈتاں پاواں کڈھ کڈھ آہیں	چس دی نکلے کوک تے دھاڑ
سُنج برنگری درد منداں دی	ترکھ کانے راحت ہاں دی
کنڈے سمجھیم سیجر پھلاں دی	محل سہایم جبل پہاڑ
جیڑھا عشق دے پاسے دیتدے	اگلے پھلے دھکڑے ڈیتدے
عاشق رہ گن یار پچیتدے	بے پرواہ دی مار پچھاڑ
مہنتے طعنے کھا کھا جگ دے	واقف تھئے ہیں اوڑک دگ دے
بے شک یلن بھاتھڑاگ دے	تن من بیچھوں پہلے ساڑ
دل جانا زہن تکرار توں	کہیں دے کووں محض نہ ڈرتوں
سرنہ چاٹویں یار دے درتوں	توٹریں ڈیوی لوک لتاڑ

نصر اللہ خاں ناصر

ناں نصر اللہ خاں، تخلص ناصر، پیدا ایش بستی چاکر خاں تحصیل لیاقت پور
رہائش، بہاولپور۔ قوم گورگیجہ۔ عمر ۲۸ سال، عشق سخن ۱۰ سال، شغل زمیندار

غزل

ایں پتھر میں دے، مینہ دے، وچ ہک پھل دی کہیں دا اگے
کوئی شخص ناں، ایں شہر دا خلقت کوں اچھ میڈا اگے
سستی کیتے تھل دا سفر بے شک مٹاں کوئی گالھ سنیں
تیں میں جیہیں کوں دوستا! اے پندہ بہنوں ا رکھاگے
دنیا نہیں اے دوستو! ہک مصر دا بازار رھے
پیسے و لوں اخلاص تے، انسان ا تھروک دا اگے
برحق میڈے ڈسکن ا تے اے ضبط دا فرمان، پڑ
سئیں درد جو ایجھے ملین تے زخم جو ایجھاگے

ناصر زمانہ آپ خود ڈیوے گواہی پیار دی
 اپنی عشق دی بازی رہے، اپنی جان داسودا لگے

اُرداس

کیکوں میں سنڈواٹواں روتے ڈکھیں دیاں اے نرواراں
 میڈے دل دی نگری دی ملکہ تے راٹی ہاٹویں توں
 ساری وستی دے وچ میکوں کتنی بھائی ہاٹویں توں
 رل کھیڈی ہجھولی میڈی تے سند کاٹی ہاٹویں توں

تیں تاں میڈی دنیا دے وچ مست بہاراں آنڈیاں ہن
 دل دے سنجڑے صحر دے وچ مینگھ ملھاراں آنڈیاں ہن
 خوشیاں سکاں سدھراں دل اپچ گھنڈ قطاراں آنڈیاں ہن
 تیبڈے ساہ تے چھوڑیم سارے سنگ رت رشتے داریں کوں
 تیں ہی پیار سکھایا میڈے گھر دے درد یواریں کوں
 ڈکھ سولیں داسوہاں کیتا، تیں میڈے اشعاریں کوں
 توں تاں اہدی ہاٹویں ناصر! ہردم پیت پھیریاں میں

لکھ چھترکاں وی ڈیسیں بھانویں، این درتوں نہ ویساں میں
 توں تاں آہدی ہانویں میگوں، با بھی بن گزریساں میں
 توں تاں میڈی محرم ہانویں بس ملک میں جگ ساجے وچ !
 توں وی میگوں چھوڑ گئی میں غم دے لگھ اندھارے وچ !
 غزل

رُس جے پوشدا اہے کڈاں میگوں سہاؤن کیتے
 سر کوں سجدے چا سٹیندا اہاں مناؤن کیتے
 لوک بھئی دال چھڑے عیش خوشی دے بٹردن
 کون آندا اہے بھلا درد وٹاؤن کیتے
 کیوں نہ اؤں جاؤں محبت دے جنازے نکلیں
 توں چتھاں آن بٹھیں حسن لٹاؤن کیتے
 دل دے زخمیں کوں لگیٹدا اہے خزانے وانگوں
 ہر کہیں کوں تاں نہیں ہرنڈے ڈکھاؤن کیتے
 ول وی مقروض ہاں میں اہل وفادانا
 بھانویں تتردا ہی رہیاں قرض لہاؤن کیتے

انتقام

غیر دے نال کھل ا لیتدیں تُوں
 میڈے کوئوں نہیں سیہا ویٹدا
 کجھ نہ کجھ تیکوں اکھ بھساں میں
 میں ہاں بے وس نہیں ریہا ویٹدا

اے تاں سچھے جو غیر ہاں تیڈا
 دل وی ہک آسرا تاں ہوٹدے ناں
 پیار مراد انہیں سد اچیتدے
 پیار پگلی کڈاں ختم تھیتدے

اتنے بد لے نہ گن محبت دے
 میں تاں پتھر نہیں تیڈے وانگوں
 میں تاں حالات کوئوں مجبور اں
 میگوں اتنا ستاتے کیا ملیں
 سر ڈے نیں سگدی وفا تاں نہ ڈے تُوں، میگوں اتنی سزا تاں نہ ڈے تُوں

دگ داروڑا

کئی سالیں توں دھرتی دے سینے تے دھکڑے کھانداں
 لیکھ دے دھوڑے ہک جاتوں بُئی جاتے آن سٹینڈن
 میں تقدیر دی ہرھو کر کوں چپ کرتے سہ ویٹداں
 سفری اپنی راہ ٹروینڈن، میں تگدا ارہ ویٹداں
 ہر کہیں دھوڑ مٹی دا بُرنواں بیکاری شے جاتا
 کہیں سفری راہ ویٹدے میگوں آج تئیں نہیں سنجاتا!
 بھانویں چویند ہیرو کیتے دگ دی جان سنجان آں
 میگوں بڑیکھ تے منزل دا وسواس تاں پیدا تھیندے۔
 ویلھے وقت وھاوٹ دا احساس تاں پیدا تھیندے
 توں کیوں میڈے سانگے راہی اپنا پندھ کھینڈیں
 ساہ وندتے میں نال آجائی پیا جگ دی ریت بھینڈیں
 میں دگ تے پے روڑے کوں لت مارتے پٹ و نہج توں وی
 میں تقدیر دی ہرھو کر کوں ایویں ساھنڈا راہساں

نیوکیمپس

✱

کتنی شرموں تے چھوٹی مرنی ہاؤں
کتنی معصوم کھوریں دے وانگوں
کتنی سوہنی تے کتنی بے پروا
سُدھ نہ ہاوی جوانی جذبے دی

✱

نہو بصورت جوان ہاؤں توں
تیدے وانگوں جوان ہم میں وی
تیدے وانگوں جوان ہم توں
لگ تے روٹا رہیم زمانے توں
میں تاں استاد دے تقدس کوں
پڑھدی ہاؤں تاں میں پڑھیندا ہم
کچھ دے وچ پاکریں کتابیں کوں
روز میں کول آمدی ہاؤں توں
پڑھدی ہاؤں تاں میں پڑھیندا ہم
سکھدی ہاؤں تاں میں سکھیندا ہم

پیار کو توں عزیز تر سمجھیم
تیکوں کئی گالھ محض نہ کیتم
خود کوں اچ تیں وداہاں پرچیندا

*

اُج تان ایم لے دی طالبہ ہیں تُوں
 فیشن ایبل تے ماڈرن اُصلو
 میڈے محبوب یاردی دوڑی
 میڈے محبوب یار تے شیدا
 تُوں اوکھنارتاں نوہی لگدی
 جیڑھی میں کول روز آندی ہئی

*

ورثہ بیٹھیں سبھو کھسا پگلی
 میگوں ہک کالہ تان دُسا پگلی
 درس گالا دا قصور ہے سارا
 یا او ماضی نہ کھانڈا ہئی وارا
 تیبڈا ماضی، او مشرقی ماضی!

تیبڈے کوئوں ورنجیم گئے کیوں؟
 تیبڈا ورثہ کھسیم گئے کیوں؟

*

قمر

ناں قمر الاسلام، تخلص قمر، پیدائش اللہ آباد، رہائش کراچی،
عمر ۳۲ سال، مشق سخن ۵ سال، شغل ملازمت

غزل

اے یار اینہاں ویرانیاں کوں گلزاروی آکھٹاں پوندا ہے
کئی اچیاں چھکیاں راہواں کوں ہواروی آکھٹاں پوندا ہے
ایں عشق دے اُچڑے رستے وچ کئی راہی تڑتے مہا بھڑا بگے
ایں راہ تے چھوٹے پتھراں کوں دیواروی آکھٹاں پوندا ہے
کچھ حسن دے اُلھڑے نحرے ہن کچھ عشق دی اُلڑی ریت وی ہے
ہر تیر چلاؤن والے کوں دلداروی آکھٹاں پوندا ہے
اچ ظالم غربت دے ہتھوں انسان داہن اے عالم ہے
ہر خون دے پیون والے کوں غم ہواروی آکھٹاں پوندا ہے
ایں درد دی حالت ڈیکھ قمر دل رت دے ہنجوں روٹدا ہے
اچ چورا چکے ڈاکو کوں سرداروی آکھٹاں پوندا ہے

سرور کربلائی

نان، غلام سرور خاں۔ تخلص، سرور کربلائی۔ پیدائش، جھنگ۔ رہائش
بستی ریکڑہ ضلع ڈیر غازیخان۔ عمر ۲۷ سال۔ رشتہ مخن ۴۱ سال۔ شغل ملازمت۔

غزل

چوٹ کٹوں بیزار ہاں	خوشیاں دی اکھ وچ غار ہاں
بہں درد گل دا ہار ہاں	دردیں دے گل دا ہار ہاں
میں دکھ دندا لیاں کیا تیدے	اپٹیں دکھاں وچ کار ہاں
دُنیا جو میں توں دھار رہے	دُنیا کٹوں میں دھار ہاں
ماٹواں کیویں دل وچ تیدے	دھرتی دے ہاں تے بار ہاں
پڑھدا اھے جو روئدے اوہو	غم دا ایجھا اخبار ہاں
یاریں ھے ول یاری جتائی	دردیں گوں ول درکار ہاں
ول ونجہ مسیحا تن نہ لا	ڈاڈھا دکھا پیما رہاں
سرور سڈا بندے ہو جیکوں	اُوہوتاں میں بے کار ہاں

غزل

ظالمِ دا ظلم آکھ نہ جا بردی جفا آکھ
 ہر گالھ کوں بس دنیا آتے اپنی خطا آکھ
 حق منگڑاں ہووی اپنا تاں خیرات سمجھ منگ
 بل ونجی جے خیرات تاں حاتم دی سٹھا آکھ
 اے مضر دا بازار ہے اتھ دھن ہے و پاری
 اتھ پیار دے پتے دی نہ کئی گالھ و لا آکھ
 کھب کھتے ہوئے بازیں کوں کاں آکھ ودا توں
 آسمان تے ہل نظری تاں سیں اُونکوں ہما آکھ
 ناں ہوئدا اجیڈا جرم نہیں کوئی جہاں تے
 انصاف ایثویں آھدا ہے پتھر کوں خدا آکھ
 توں میڈی دفا کوں تاں وفا آکھ نیں سبگدا
 محبوب توں تریں اپنی جفا کوں تاں جفا آکھ

غزل

محبوب میڈی نظریں دے وچ کر کے نظر ڈیکھ
 مک قطرے دے وچ نچدے پئے ہن کتلے بھنور ڈیکھ
 گھانڑیں دا جگر چیر تے بچ آئی ہے نہاڑیں
 کیا ٹانگ لگی بیڑی دا ہن جھینڈے حشر ڈیکھ
 کوئی پچھدا جا پے آئے میڈا تیبے شہر وچ
 مخلوق و دی چندی ہے پھل ڈیکھ پتھر ڈیکھ
 اچ تاریں تیبے باجھ جیڑے جینڈے پئے ہن
 محبوب! انہاں لوکاں دے دل ڈیکھ جگر ڈیکھ
 پچھ سبگدا اھاں وچ قد میں دے بھن کوٹ قضا دے
 مک واری میڈا اڈھول میگوں یادتاں کر ڈیکھ
 ساقی! میں سخا تیبی دا انکار نہیں کیتا
 دل کا سہ بھریں میڈا میڈی نظرتاں بھر ڈیکھ

قطعات

جنوں دے رنگ آفاقی نہیں رہ گئے
 اُوھے ساغر اُوھے ساقی نہیں رہ گئے
 تسموں سرور پے اپنا خون پیئدوں
 شرابیں وچ نشے باقی نہیں رہ گئے

ڈھانڈی کندھ گوں سنبھال چھوڑیا کر
 گائے دا کڈھ جنجال چھوڑیا کر
 توں وی گالھا ہیں ڈھول، سرور کوں
 وعدہ کرتے ٹنگال چھوڑیا کر

شاعر کیا ہاں شعور کیا رکھداں
 تبتدیاں نظراں اے رحم فرما گن
 جیڑھیا ہنجوں میں کیرنم سبگیا
 شعرین تے زبان تے آگن!

قیس فریدی

ناں، مرید حسین۔ تخلص قیس فریدی۔ پیدائش حجر عباسیاں۔ رہائش مٹو مبارک
وضلع رحیم یار خاں عمر ۳۲ سال۔ مشق سخن ۱۵ سال۔ شغل زمیندار، ملازمت

غزل

پلا جتنی پلاسبگدیں مگر ساقی پلا گھٹ گھٹ

جو زاهد کوں وی وجد آدمے سٹے جو نغمہ گٹ گٹ

عجب انداز ہے سائول شہاڈی دل نوازی دا

جو دکھتے درد وی منگدوں ناں اُھد و ونجھ و دنج پھٹ

اے میڈا دل ہے دلجانی نہیں اے سومنات ہرگز

توں اینکوں ترور تے کیا چیز چاویس بھلا لٹ لٹ

خدا دی ذات شاہد ہے جڈاں دا دلربا رُس گئے

ہجر پنج پنچ کپاہ کیتے غیں منج کر پڑتے کٹ کٹ

تساں لے تیر سیکوں دیو میں خود کوں آپ چاماراں

تساں نازک ہو تھک ویو نشانہ قیس دا چٹ پٹ

غزل

اُساں دِل دُڑتا ہا تیکوں مام و مام اچ
 مگر تُوں ہلیندا اُردیں خاص و عام اچ
 ستایا ہو یا ہاں زمانے دا دلبر
 کچا میکوں آپنی آمِ شام اچ
 سُٹھا دے اُتے میں کیہاں ڈوہ ڈیواں
 میڈا آپناں دِل وی امدانیں کام اچ
 قسم تیکوں میڈے غم دِل دی ساقی
 نگاہیں دارس وی ملا میڈے جام اچ
 میں آزادی اُونڈی تُوں قُربان تھیو اں
 جو پھس گئے تیڈی زلف دے لام لام اچ
 جیڑھا لُطف ذکرِ صنم وچ ہے واعظ !
 نہ رُب رُب دے وچ ہے نہ رام رام اچ
 ایسا وی غنیمت ہے اَلو اتاں گھتدو

کڈاھیں کلام اچ، کڈاھیں سلام اچ
 توثریں قیس حاسد حسد وی کریندن
 کیڑھا فرق پئے گئے اساڈے مقام اچ

بحر سستی

تیکوں سداہ پمدی جے میں وانگے تیدئی قیمت ہو تل ہردی، روزا مردی
 تیکوں جمہیں ما پیو لوڑھ چھریٹدا اچھولی سیڑھ بچردی، ظلم تھردی
 ول دھوبیاں دے مگر پل سنجے تے تیکوں لگدی پوٹ جگدی، نینتہ نہردی
 تیدئا پہلی رات سہاگ لٹیندا اٹو نچھ مریندی و ردی، لچے پروردی
 تیکوں طعنے ڈیندا اچگ سارا تیدئی بن دیدار نسردی، شام سحر دی
 تیکوں کھانٹونٹا سدیاں بو ذبلائیں ہر پاسوں متونظردی، چندری پڑدی
 تیدئا قیس جنازہ رُل ویندا اچھے خوب تھیندی بے پردی، شان قدر دی

غزل

جفا کیش ماہی وفا کیا کرے
 بُرا کر نہیں سبکدا بھلا کیا کرے
 نہ ڈے مفت دھکی مرث دی ساکوں
 نگاہ دے کھیں دا قضا کیا کرے
 نہ جیون دی لوڑے نہ خوف امرث دا
 قضا کیا کرے بقا کیا کرے
 توں خیرات بدلے پیا کاسہ جھینڈیا
 خبر مئی گدا اگر دُعا کیا کرے
 چلو چھوڑ ڈیندا ان میں پوجا صنم دی
 پر اے تاں ڈسا جو خدا کیا کرے
 ازل دانیگورن قیس چن تے گدا ہم
 ابھو جھٹی ولائی خطا کیا کرے

غزل

کرم دی ہک نظر تھیوے
 شبِ غم دی سحر تھیوے
 دوانہ ڈے، زھر ڈے سبیں
 متاں ہیٹدا اثر تھیوے!
 میں لکھ داری کراں سجدے
 جے ہک داری امر تھیوے
 اُٹھاہیں بال رکھ ڈیوے
 ہوا دا جتہ گذر تھیوے
 آساں لک لک تے روندوں بٹھ
 کہیں کوں کیا خبر تھیوے
 میں سچ اکھن توں نہیں ملدا
 توڑیں جو قیس شر تھیوے

سفیر لشاری

نان محمد رمضان خاں، تخلص سفیر لشاری۔ پیدائش درہائش محراب والہ
ضلع بہاولپور۔ عمر ۴۵ سال یشتی سخن ۲۵ سال شغل فوجی ملازمت (صوبیدار)

غزل

سوہنیاں داسہرا سا نورانہ کرمہر ڈھدا تاں و نہج
جے پیار دے قابلِ نِہی کوڑی نظر ڈھدا تاں و نہج
کھل کھیڈ وچ ماری تاں گئی نیناں دانا زک تیر سئیں
ایں کھل داسیدی دل اُتے جو تھے اثر ڈھدا تاں و نہج
مُسکاتے لبِ دل کس گدھو بے وس پھٹم گاری دے وچ
بھاگتی تاں ہاں پھٹکی نہیں بچھ پُین پر ڈھدا تاں و نہج
سُکھ بڑے تے ڈکھ بڈا گدھم ہوش ہاں ملی سوغات ہے
کیا بڑے ڈتیم کیا گن گدھم سودے سکھ بڑھدا تاں و نہج

کھاواں بدن داماں بت، پیواں جگر دے خون کوں
 پا تم پوشاکاں پیت دیاں لٹیکہ لہر ڈھدا تاں و نہ
 ست گیں ڈکھاندے گھانڑوچ، ہجراں پیڑیا عرق لے
 ہائی سکا اکھیاں دے وچ لب لب دی چر ڈھدا تاں و نہ
 درداں دے وچ ویرھی گیوں چو بھاں چھن دھاڑاں کراں
 اپنی ادا دی قید وچ تھیندے حشر ڈھدا تاں و نہ
 برھوں قصائی آگیا گردن تے گوڈا رکھ ڈنس
 نازاں دے خنجر نال تھیا ٹوٹے جگر ڈھدا تاں و نہ
 ایویں پیر موزی کر ذری کن لاتے سن گر راتاں کوں
 توٹریں ناں آلا چند ناں چھڑا وسدے قہر ڈھدا تاں و نہ
 بدنامی دے ڈرتوں نوہی آیا سفیر دی لاش تے
 نہ ڈے فاتحہ نہ توں پھل چڑھا، اوہیں قبر ڈھدا تاں و نہ

قطعہ

مے نہ پیواں تاں مرویساں • کیاسنہ گن روز حشر ویسیاں
 میگوں مے دی نیں وچ تبتیاں ڈے • میں بُڈا ویسی میں ترویسیاں

غزل

میں زخمِ دل کوں سینے وچ محبت دی بقا سمجھے
 جگر دے سوز کوں اُلفت دے دردیں دی دوا سمجھے
 میں دردِ دل کوں دل کیلے اوں دلبر دی عطا سمجھے
 میں دل دی بے قراری کوں جنوں دی ابتدا سمجھے
 تو نڑیں ساٹھیں نہیں آندا تصور وچ تاں دم نالے
 میں ظاہر بے وفا ظالم داباطن با وفا سمجھے
 بھری محفل دے وچ میں ڈوں نسی ڈٹھا نظر بھرتے
 رقیباں بے رُخی سمجھی مگر میں تاں حیا سمجھے
 ڈکھاتے رُخ لکا یوچا، ولا گھنڈا کھول دو کھا تھئے
 میں چہرہ چند رجاتا ہئے زلفاں کوں گھٹا سمجھے
 کراں سجدے، اوندے کوچے کوں میں کعبہ منیندا اھا
 میگوں خلقت سب دے کافر میں کافر کوں خدا سمجھے
 اوشوخی نال تھی تے لال تریڈھی پاتے ڈیہدا گئے
 سفیر! اوندی کار کوں میں شوخی دی ادا سمجھے!

غزل

تو ٹریں درد نے دھندولے تو ٹریں غم نے رت سُکائی
 میڈے دل نے پر نہ چھوڑی تیڈے پیار دی وڈاٹ
 کیکوں میکدا اکھیندن تے شراب ہوئی کیا
 اوندے مست تین بیگوں سبھے راز گئے ڈسائی
 نہ تاں اکھبتاں دی چلسی نہ نظر بتاں دی ملسی
 جے چمک وفادے سمجھ دی میڈے پیار نے ڈکھائی
 جے ہٹاوے چا او پردہ تے ڈکھاوے چا او مکھڑا
 لگے چن بدل دے اولے رہے اُونگوں سدھ نہ کائی
 تیڈی بے وفائی داپلڑا ہے میڈی وفا توں ہلکا
 میں وفادہ ہیندا چلساں توں جفا کوں چل ودھائی
 ہے غضب خبر نہ ہوئو کوں میڈے درد لا دوا دی
 جیندے واسطے اے بھنڈ کی میں ہے جگ دی سرتے چائی

محسن نقوی

ناں تے تخلص سید محسن نقوی ایم اے۔ پیدائش ورھائش، ڈیر غازی خان
عمر ۲۵ سال۔ مشق سخن ۱۲ سال۔ شغل کاروبار۔

غزل

جیڑھا تیڈا غلام تھی ویسی	او و فادا ارام تھی ویسی
کیا خبر تھی وفادی وستی وچ	پیار جھیں شے وی عام تھی ویسی
سجھ دا پہلا سلام گھن جانی	بندیں جڑ دیناں شام تھی ویسی
توں اشارہ تاں کر محبت دا	ساری دنیا غلام تھی ویسی
اوتناں خوابیں دی سیچ تے سمسن	بندر ساڈی حرام تھی ویسی
توں میڈا دل تے ہتھ تان کھ ساقی	ہو لے ہو لے آرام تھی ویسی
پھنڈر اوندی گلی دے وچ ڈیکھوں	ایں بہانے سلام تھی ویسی
خوف محشر داکیوں کراں محسن	کچھ نہ کچھ انتظام تھی ویسی

غزل

ایویں دل توں درد نکلا اے چویں شام دا ڈیو ابلا اے
 میڈے چوٹا جوگے جانی دا آسمان تے جا دو چلا اے
 میڈے چھیکڑی ساہ کوں پیار چا کر نہ تاں کیتا پورھیا جلا اے
 ہیں آس تے ہن تئیں جی بیٹھاں اچھو ول اوسی اچھو ولدا اے
 اوٹگوں پیار کر دجیڑھا ڈنگ مارے دستور ایہو اچ کل دا اے
 جیکوں لوک خلوص داناں ڈیندن اے نانگ ہتھیں وچ پلدا اے
 کجھ اکھ نہ میڈے محسن کوں

اورا چہ تاج محل دا

بند

تیدی گول دے وچ بھن بھول سچے وداھر کہیں کوں از میںداں
 تاہیں یوسف بن کے شہر دے وچ ودا آپ کوں آپ وچینداں
 کہیں کہیں ویسے قسمت کوں بھ طعنے مہنے ڈینداں
 ہن سر توں پانی ٹپ گئے می بیٹھاریت دی کندھ اُسرینداں

غزل

✓ تیبڈے بغیر ایٹویں سوچینداں بہار کوں
 جیویں غریب ڈیکھدے وسدے ہزار کوں
 ✓ توڑیں اندھاری رات وی راہیں تے سَم و نچے
 چوڑی دا چند ربٹن تے گولیاں میں یار کوں
 پلکیں دیاں جھالراں تیبڈی تصویر تے رکھیم
 جیویں سمجھیندا ہے کئی پُجاری مزار کوں
 میخانہ وی گناہ دی وسستی دا چک ہے
 ڈیواں مثال کیا تیبڈی اکھ دے خمار کوں
 سبجہ تاں ہتھوں پچھاٹویں دا خالق ہا دوستو
 آپیں میں قتل کر ڈتے این پھرے دار کوں
 محسن میڈا خد اوی سُنے ہا ایہا خبر
 ہک لکھ پتی لتاڑ گئے سائیکل سوار کوں

رشید عثمانی

نان رشید احمد، تخلص رشید عثمانی۔ پیدائش خیرپور ٹاٹے والی۔
رہائش ملتان۔ عمر ۳۱ سال۔ مشق سخن ۸ سال۔ شغل لیبر انسپکٹر

غزل

قدم قدم تے محبت دا درس ڈیندا اچل
بشر بشر کوں توں انسانیت سکھیندا اچل
جے توں ہوا میں تان چہرے نکھار ڈے ساڈے
جے توں بہار میں ہر جاتے پھل دسیندا اچل
کتابِ زیست دے اوراق ہن سیہ چہرے
توں چہرے چہرے تے اپنی نظر کھنپیندا اچل
اندھاری رات ہے چن دالباس پا کے آ
سیہ غلاف اُساڈے اُتوں لہیندا اچل
نہ ڈیکھ تیکوں صلہ تیدے فن دا کیا ملسی
رشید! روز توں ہک غزل سُنیندا اچل

صالح محمد صالح

نان صالح محمد - تخلص صالح اللہ آبادی - پیدائش درہائش اللہ آباد (ضلع جیم یارخان)
 عمر ۵۲ سال - مشقِ سخن ۲۵ سال - شغل سناگری

مئی، ہل

واہ آفت تیدی دی میں ابل ڈھئی ہم
 میں ہرہک دی لٹھی پٹھی کل ڈھئی ہم

ڈیساں جھیں کوں ستیں جیڑھا حال کیتی ، اے تھوڑی نہیں تھئی جو ساڈے نال کیتی
 اچا جوڑھا نویں رڈی چال کیتی ، تیدی چال دی واہ میں ابل ڈھئی ہم
 تھن میں ڈٹا ایجا رکھ تے لاتی ، منکا ترٹا گئے پنی کینھیں کافی
 ایویں دا پچا وچ گھدی کڈھ حیاتی ، تیدی واردی پئی میں مٹھل ڈھئی ہم
 قسمت دے وچ کئی ایجی ناٹ پئی ہے ، جگھیں ڈکھیں دی ولا پھاٹ پئی ہے
 اے کوئی دھ داہتہ ماہکا چاٹ پئی ہے ، میں اپنے لہودی لڑھی چھل ڈھئی ہم

جیڑھی تھی میڈے نال سیکر خبرے ، نہیئندی پیاں میں اے میڈا جگرے
 وچوراں پیاں تھینڈان نہ گھرے نہ ورے ، جتھاں لہندا اھونڈی اوچنیل ڈٹھی ہم
 ملکیں توں تیڈا میں ناں سُن تے ائی ہم ، تھڈے گھرے دی میں چھاں سُن تے ائی ہم
 میں کچالی تیڈی دی دھاں سُن تے ائی ہم ، پر قسمت تھی اپنی میں ترے ول ڈٹھی ہم
 نہ نہیئدی توں تھی داگل گیر پاتا ، بے وسے میڈی کوں چوکھاھو سُناتا
 پچھوں لکھ دی ہم میں تیئں لکھ دانی جاتا ، میں اپنے پچھوں تاں بگی تھل ڈٹھی ہم
 دسیر نہ تھاناں تیڈے کیتے بھلے ، میں پُن ہارے جیڑھے بدھے عینی پلے
 مسیتیں مزاریں متاں سختی نکلے ، میں صالح دُکھا دھوپ ہرل ڈٹھی ہم

بندہ

پِل پِل ول ول مل مل بُوھا چوکھٹ رِیہم چو میئندی عرض کریندی
 تپ تپ کھپ کھپ تپ تپ دامن رَا گیم سِیس نویندی ، سجدے ڈیندی
 ڈر ڈر مَر مَر کرکر مَنتاں پَلوں پامنیئندی ، قسماں ڈیندی
 بھ بھ رَا رَا سہ سہ صالح رَا گیم بان مریئندی ، چھاں پھنڈی

بحر

مَن موهن اُج بُن ٹھن کے آسکدیں کوں دیدار ڈکھا
 جلوے جوڑ جو بن دے جانی حُسن دی عین بہار ڈکھا
 چمن سمن گلشن دے لطفوں گلکاری گلزار ڈکھا
 رکھ دھیمی چال خراماں سمجھوں کبک سبک رفتار ڈکھا
 آ آھو بُردے خجل تھیوں اوست چشم سرشار ڈکھا
 وُل اُبڑ و قوس کماں ظلمی دی کورعریاں تلوار ڈکھا
 وِسیاں کوں خود وِسرے مصری بول مٹھی گفتار ڈکھا
 سیب زینج دے زیب کنوں ایسے ڈھنگ فریب پیار ڈکھا
 زلف مسلسل پیچ و لاؤل اوہ کاکل خمدار ڈکھا
 کنگن کڑی کٹالے والے پا کے چندان ہار ڈکھا
 ایسے زیور نیور، تر یور سارا جوڑ سنگھار ڈکھا
 میں تحفہ جوڑ نیاز دیواں توں نازدا گرم بزار ڈکھا
 پر صالچ نقد دی گالھ تھیوے نہ وعدہ وقت ادھار ڈکھا

اقبال سوکڑی

نان محمد اقبال تخلص اقبال سوکڑی۔ پیدائش ورھائش بستی سوکڑی (توٹسی)
عمر ۲۹ سال۔ مشقِ سخن ۱۳ سال۔ شغل سکول ماسٹر

غزل

میڈا آسرا خیری میڈا اچھکڑی ہمارا کوئی زندگی دا جیدہ ہے سرت دا اشارا
میڈے غرق تھی رنجن دا ہے عجیب حال کو ہتھ پکے خود پچا گئے میگوں سڑھ تئیں کنارا
قاصد میڈے تے تیکوں جے کر فتنے کاے فی میڈی بے کسی دا ساٹول در اڈ بکھو پنچ نظارا
پوریاں کرن دا وعدہ تیکوں دسر گئے شاید میگوں لف توں گھن تے ی تکھے یاد سارا
ایشوین اچھکڑی وفا دیاں ہن جگ تے دکھیں تیا جیڑھا زندگی دا قاتل اُدھو زندگی توں سارا
روح جسم دے نکھیرے اقبال جلدی تھیں ساٹول بے غیر اصلوں تھیندا انہیں گزارا

قطعہ

ڈکھی دل دا جذبہ انھر زخم گڑھدے تپش کوٹوں جگر دا خون کڑھدے
کوئی اقبال دے لچو میاں کرے کیوں جنگل سرے میں دے جنازے کون پڑھدے

غزل

میڈی حالت دو میڈے رازداریں ہیں و لا ڑھا

خزاں حیران ہے خود وی، یہاں ہیں و لا ڑھا
کیڑھا کوئی تیر ماری ہے، توہی ڑھا و لا میں ڑو

ایں دنیا تے ہزاریں ڑو ہزاریں ہیں و لا ڑھا
جیکر ڑھدے میگوں ایں حال وچ سٹ کے نہ پڑو

میڈو میڈا اخیالے، غمگساریں ہیں و لا ڑھا

میڈا دُشمن میڈا آروں ویا روں حال آ پھدن

میگوں دُشمن سمجھ کے میڈا یاریں ہیں و لا ڑھا

اچن چیتی جیکر کہیں ڑینہ خیال آوی تاں یُھ سوچیں

تیبدا ادر کیوں تیبدا خد متگذاں ہیں و لا ڑھا

بہاگئے زندگی اقبال آہدن بُت پرستی وچ

ادجھاں کافر اچاں تہیں دینداریں ہیں و لا ڑھا

غزل

وَنُزِجْ اَدِکھے محبت دے وَنُزِجْ جے گئے دل بے بختی دے کارن اُچڑی رِیہم
 آپو جان آپ کوں بُہوں پچھنڈی رِیہم ڈین ڈکھ دی چہر دی لوڑی رِیہم
 موج کشتی کوں گرداب ڈو نینڈی رہی، ناخدا امیڈے مَنہ ڈو تکیڈا رہیا
 بیڑی ساحل تے آ آ کے بُڈ دی رہی، گھولی تقدیر بن بن وِگڑی رِیہم
 چاک اپنی محبت داسٹیں نہیں تھیا، سینگیان سوتیاں وی کہیں پاسے مَنہ کر گیاں
 تھی کے مجبور کھیڑے دی ڈولی چڑھیم روندی رُڑی تے کُڑی جھگڑی رِیہم
 نہ وے نہ جانیاں، بنا نہی آں میں تینڈی، کر کے نادانیاں، مار نہ کانیاں
 دھکے ڈے ڈے کے ماہی سٹینڈا اگیا، اُٹھی اُٹھی میں چن کوں چہر دی رِیہم
 ڈاج سا ریم تے سیجیں کوں بھالا ڈٹم، کائناتھیں گئے اُچھلے میں بھن ترور کے
 کیچ وینڈے داکوئی نہ ولد اہلیا اپنے وس تیں پٹینڈی تے رُڑی رِیہم
 آپ اپنی مصیبت دی باعث بنڑیم اپنی کیتی دے پیرتن میں پا بیٹھی ہاں
 آپ اقبال بھا آپ کوں لا ڈٹم اپنی بھا وچ پچھل دی تے سُر دی رِیہم

قطعات

نظر دُنیا دی وچِ معتوبِ ہاں میں
 چنوں د املِ گدِ ما محبوبِ ہاں میں
 میں ہر غم کوں خوشی اقبالِ سمیجھے
 میڈا اپنا خیالے خوبِ ہاں میں

ستمِ اے ہے جو ہنِ روؤنِ گوں سِکدا
 لٹی ہر آس ہر ہک چنڑِ گِ سَمِ گِز
 کنہیں سالان دے بعدِ ہکِ ہنِ نہ کھتی
 اوؤا پپلیں دی چنہ تے آکے چمِ گئی

میں ہاں محفوظِ دُنیا دے ستمِ توں
 گزردی ہے قفسِ وچِ رینِ چس دی
 میں نکھتا نیں توں ٹریں صیادِ اُج و ی
 بھلا گئے بندِ کرنِ طاقی قفسِ دی

مقبول تنویر

ناں محمد مقبول۔ تخلص مقبول تنویر۔ پیدائش جھنگ۔ رہائش ملتان
عمر ۳۰ سال۔ مشق سخن ۴ سال۔ شغل ملازمت (خدا بچی)

غزل

اول کٹھ رہا ویں دے ہن بھاگ جنہاں دے پیٹھے
جیئدا اسچن کوئی نہ ہووے اُونکوں ہر کوئی کھٹے
موسم آتے مڑ ویں دے ہن بچھے شیشے جڑ دین
دل تاں اصلوں نازک ہوئدا ایہ نہ شالا تڑتے
بھانویں توں ایں سچھ چڑھ آیا بھانویں سوچھلا بھیا
پھٹ ول وی چھلائدا رہا گئے میڈے درد نہ کھٹے
عشق تاں اوچھکا دریا ہے کوئی وی لنگھ نہیں سگیا
جیڑھے ایئدا ہمتیں آئے مڑتے ایں توں چھٹے
میں مقبول جلیںدا اوداں ای بھیاں اپنا جاتی
جیڑھا میگوں پتھر مارے میڈے سر کوں چھٹے

غزل

بھانویں جسم دے ڈکڑے ڈکڑے کرتے ویچو ہر کو
 حق دی گالھ کریٹدا ارہساں جتلا چھڑ کو، شو کو
 او جلدی دادور آیا ہے، ہر کوں آپنی پئی ہے
 کوئی وی کہیں دی گالھ تیں سٹدا ایا ٹویں جتلا بو کو
 جیٹدے کیتے ریتے ریدیم چھوڑتے شریا ویٹدا
 بچہ ہی سگدے میڈے سچو ہیں ویٹدے کوں رو کو
 میڈی چپ نے ہنٹ میکوں بولن جو گانیں رکھیا
 لب نہ ہلسن بے شک تئیں میڈی کنڈھ وی ٹھو کو
 نہ آج میڈا سرگ مناوو جے میں شریا ویٹداں
 تئیں ہمدیاں کھلداں راہ و ہمدیاں کھلداں جھو کو
 میں مقبولان دل وی میکوں کئی نیں ڈیکھن والا
 میں تے اے ڈا قہر نہ تاو و میڈے شہر دے لو کو

نقوی احمد پوری

نان، سید محمد باقر شاہ۔ تخلص نقوی احمد پوری۔ پیدائش ورھائش احمد پور شرقیہ
عمر ۴۴ سال۔ مشق سخن ۳۲ سال۔ شغل ملازمت۔ قوم سید بخاری

غزل

روئدے نین رھا ڈے ساقی	اکھیاں نال پلا ڈے ساقی
بے پرکوں پر لا ڈے ساقی	کس تے ہوش اڈا ڈے ساقی
در آیاں دادل نہ تروریں	اے میں تیبے تا ڈے ساقی
بخت اقبال سلامت ہووی	سقی سیت جگا ڈے ساقی
ونگریاں زلفاں ہی چھاں کرتے	بانہون جوگی جا ڈے ساقی!
تیبے کول ھے ڈکھ داداروں	ڈکھرے نال اسا ڈے ساقی
مردے ہیں تان مرٹ وی ڈے توں	ناں ساکوں سمجھا ڈے ساقی
توبہ وی کیا یاد کریسی	توبہ کوں رنگ لا ڈے ساقی
نقوی کوں ڈے ہبر تے پیالے	ساری سبک لھا ڈے ساقی

غزل

این سینے کوں داغدار ڈیکھو سچن داسچڑاتے پیار ڈیکھو
 خوشی دے گل وچ ہے تیر غم دا خزاں وی ہوئی تھواری ڈیکھو
 پہاڑ جیں توں پناہ سنگدے آساں اوچاتے چا بار ڈیکھو
 کھائیں ہے سینے تے تیغ چل دی کھائیں کے کچلے دی دھار ڈیکھو
 ارڈیکھو منزل ہے سبڈ مریدی نہ آرڈیکھو نہ پار ڈیکھو
 سبق پڑھائے عشق ساکوں ایہو نہ جیت ڈیکھو نہ ہار ڈیکھو
 امیر آہدن آساں ہیں پالک آساڈے پروردگار ڈیکھو
 حشر دے وچ ویندے جھو جھڈھن ازل دے ساڈے شمار ڈیکھو
 کھنڈن ہے انسانیت دیاں زلفاں فرشتے تھیندے شکار ڈیکھو

آساڈا فن کیجھ رنگ لسی

اے سچھہ دالتقویٰ ابھار ڈیکھو

۵

غزل

ایچھا جنوں تھیوے رھوے نہ میڈی ہستی

ساقی پلاڈے ایچھیں لھوے نہ جیندی ہستی

میں ایچھا مٹ گیا ہاں خود حُسن بن گیا ہاں میڈی فنا دے اگوں ہستی دی کیا ہے ہستی
دل دچ اوٹکوں پہ ماتے رھندا اھاسر جھٹکے جے ایہ ہے بُت پرستی چھٹی نہ بُت پرستی
زاہد کوں کیا خبر ہے کچھ کے میڈی نظر ہے عرفان میڈی وحشت مستی میڈی الستی
دل اھک اوٹکوں گروں ادا اھک اینکوں روں جے سر ڈتیں او ملے ہے ول دی گالھ سستی
بن ڈٹھے ذات کوں توں سجد کریندا رھندا زاہد عجیب ٹھوے تیڈی خُدا پرستی
دلیری دی عید خاطر تیں چن دی دید خاطر میں میں شہر رلیاں بھنریا ہاں دوستی وستی
تو تریں فقیر ہاں میں دل دا ایدر ہاں میں ہے مٹا سر بلندی کیچھیں میڈی ہستی

نقوی تیڈے سخن کوں دُنیا چھیندی رھسی

دلڑیاں مرھیندی رھسی تیڈی ادب پرستی

غزل

ایسے سوہنے سوہنے، ایسے پیارے پیارے
محبت ودھاتے چلیندن چارے

محبت دادریا ایجھاں تاروتارے نہ ایڈوں کنارے نہ اوڈوں کنارے
میں توبہ کوں پیالے دے وچ بھول پیتم تیڈے مست نیناں دے سمجھیم اشنائے
چھری چھیڑ ظالم جفاتے وفادی نہ اے بازی ہارے نہ او بازی ہارے
محبت نے ساکوں چایک جان کیئے! زمانہ اُجائی نہ کندھیاں اُسارے
کئی دل تڑپدے پھڑکدے لٹکسن! او خمدار رُلفاں چا جیکر سدا رہے
میڈے نال آیا ہے اوباغ دے وچ جگر دُل تے پھلاں دا تھکے بارے بارے
میں رُتے اوندے شہر کوں چھوڑ دیندا کوئی اُونکوں آکھے نہ میگوں پکارے

اے مالی دی مرضی جو گلشن کون نقوی
نکھارے وِگاڑے، وِگاڑے نکھارے

شوخی ریاستی

نان ملک غلام نبی۔ تخلص شوخی ریاستی۔ پیدائش درہاٹش موضع احمد پور کسہنہ
وضلع بہاولپور، عمر ۳۵ سال، مشق سخن ۲۰ سال۔ شغل ملازمت

غزل

دل بہوں خراب تھیں	سڑی، کو اب تھیں
کے تاریں نہ سنگ لہی	اولا حجاب تھیں
قربان تیں تے جو بن	صدقے شباب تھیں!
بھالیو نظر تاں ذرہ	ہک آفتاب تھیں!
محشر دے ڈیٹھ اے سُنرداں	او بے حجاب تھیں
تیدّی وفا جفا دا	ہک ڈیٹھ حساب تھیں
ساقی! پلاڈے مرداں	تیکوں ثواب تھیں
ہک لفظ عشق دا ہے	ودھسی کتاب تھیں
تیدّی غزل تے شوخا!	ہک انقلاب تھیں

غزل

ایں مکھڑے تُوں پردہ ہٹاتے لہاتے
 حشر قائم کیتی ڈکھاتے، لُکاتے!
 نہیں چیتے جاہ تے ڈٹھے جیں اے جلوے
 اے میں ہاں جو آیا ہاں کھاتے، پچاتے
 میگوں علم ہوندا میں ہرگز نہ آندا
 چاہے بھرماں کیتی بلکھاتے، اٹھاتے
 رہیں بھاندا اتیکوں لہاسٹ اے گردن
 کئی وار آکھیم سر جھکاتے، نواتے
 پورا حال قاصدِ نبی گالے سنا یا!
 تو تڑپیں اونگوں بھیچم سکھاتے، پڑھاتے
 تیبڈی شوخ محفل دے وچ روز کُساں
 پُیا کوئی ڈکھا چا روواتے، رھاتے

غزل

ایسا جوگ نیناں دی جوتے میں
اچ یار مناد اں روتے میں

پیا سجدے کرینداں مستی وچ	تیڈی شکل دے جوڑتے بوتے میں
کیتا چرخ کھن کوں حیرانم	تیڈے بار برہوں دے ڈھوتے میں
ایں جڈکھ تے فرشتے روپے ہن	جڈاں قتل وچ کھادے گوتے میں
میڈے سالادی موت محافظ ہے	نتاں پیواں زھر کوں لوتے میں
بلبل تے پھل شرماویندن	جڈاں رل بھندے میں اوتے میں
میٹھ مے داو سا اے بار الہ	آیاں دیر حرم وچوں روتے میں؛
کوئی آس نہ پوری تھیونڈے	توں ساٹھ خدائی ہتھ دھوتے میں؛

ونچ ہدیہ شوخا پیش کراں
کچھ ہار ہنجوں دے پوتے میں

عزیز نشتر غوری

نان، ایم اے عزیز۔ تخلص، نشتر غوری۔ پیدائش، بے پور داٹھیا، رہائش، بہاول پور
عمر ۵۲ سال۔ مشق سخن ۳۰ سال۔ شغل، زمیندار، ایڈیٹر 'سرایکی' بہاولپور

غزل

کیا کیتی نظر کوں ملاتے چراتے میں صدقے تیڈی اکھ دے داتے ادا تے
گناہیں میڈے تیکوں سدا نہ ہوی کیا تیں بھیجا ہاسیکوں بناتے ٹھہراتے
بہل سول نک توڑ سارے زمانے پلائے سیکوں زوریں ڈھاتے دچھاتے
اوڈوں جان بخشو، اوڈوں جان گدھو ڈسا ہتھ کیا آئی بناتے مٹاتے
اے شعریں دے مرقی خیالیں کج گل پھل محبت تساڈی دی ڈاتے سوغاتے
میں چند جان ایمان تیں توں گھلیساں رکھیاں نہ کئی شے بچائے کھنجاتے

ایں جیون کوں نشتر ساڈا ست سلام

وَد اچیلداں خود کوں رھاتے ولاتے

غزل

کوئی دس چا آدم چہیں کنوں فی تھی خطا سہیں چہیں کنوں
 تیں تے تاں سوہناں ڈولا بنیں مہیں تیر کھا دم سہیں کنوں
 تھی شوخ آکھیں کہیں وفا ہ کوئی لاہناں رکھ دیں میں کنوں
 پل آس ہے، پل یاس ہے واٹا فی دل آئیں گہیں کنوں
 سولہاں داسن تے باشکین میڈی مجال انہیں کنوں
 شبہم ڈٹم، شعلے گدہم اپٹیاں کنوں، پرئیں کنوں
 خالق میں توں، مخلوق میں قوں میں کنوں، میں تیں کنوں
 جنت دی دہج نہ پیا بٹا گذریا ہویاں انہیں رہیں کنوں
 دل آپٹا، نیں آپٹا اُمید کیا اے بئیں کنوں
 میڈیاں حسرتاں چا گن ذرا پچھ دیں گناہ جے میں کنوں

واہ عشق نے رُشترے ڈتے
 نشتر گیا تیں فیں کنوں

دلدار بلوچ

نان، دلدار حسین۔ تخلص، دلدار بلوچ۔ پیدائش، رہائش، ربّی بلوچاں ملتان
عمر ۳۵ سال۔ مشق سخن ۸ سال۔ شغل، زمیندار، ریڈیو آرٹسٹ

غزل

مُفَق وِیچ وَثَانِہ چھوڑیں تُوں دِل دیاں جاگیراں کُوں
زوری گھٹ گھٹ گجل نہ لا تُوں بازارِ تصویراں کُوں
کیوں زوری نینہ لگدا اے، مِنّتاں نال نہ تھیندا ہے پیار
چاٹڑیں بُجھدیں وَل کیوں روندے دِل ساڈا بے پیراں کُوں
وَل وی اوڈٹ باز نہ آیا، میں اچڑی دیاں جھوکاں تے
قاصد بھیجیم کنگ اڈ ایم، سوریم پیر فقیراں کُوں
دِل ساڈا ہے کُوں چیر گیا ہیں تُوں ایجھی بے دردی نال
نکڑے گم تھئے کیوں سیواں دِل دیاں لیر کتیراں کُوں
کہیں تے ڈوہ کیا ڈیوے کوئی، کہیں کُوں بُرا آلاوے کیوں
آدلدار مٹاوے کیڑھا، مٹھڑے دیاں تقدیراں کُوں!

غزل

دل دی دوستی دے وچ چاں دی پیار دا ڈیو ابل ویندے
 کہیں دا دل پروانے وانگوں سستی دے وچ جل ویندے
 کول ہووین تاں باغ بہاراں ٹولے کوکرا آندے ہن
 ٹرویندیں تاں مست ہوا دا آندا جھولاؤل ویندے
 کیا تھیس؟ کیا تھیس؟ نت نت دل توں اے پچھ باہندا ہاں
 مونچھ منجھاری دے وچ سارا ڈیٹھ خوشیاں دا اڈھل ویندے
 روز بروز دے ساڑیاں دے وچ کیویں کوئی گزر کرے
 دل ھے کوئی پتھر ناہیں سبک وچ جگد اگل ویندے
 ھر و پہلے کن لا باہندا ہاں پیراں دیاں دُکاراں تے
 تانگھ تنگھیندے دل ساڈے دا، دُر کھل کھل تے ول ویندے
 نہ روٹی نہ سمسر ہاں سکھ دا، نہ تن تے کوئی لیر ڈے
 ڈیکھ تے حالت بندیاں دی نت دل دلدار دا اہل ویندے

نور محمد سائل

نان نور محمد - تخلص سائل - پیدائش و رہائش، درائمہ چھاوٹی (ڈیرہ غازی خان)
عمر ۵۰ سال - مشقِ سخن ۳۲ سال - شغل ملازمت

واہ واہ کھٹی ہے!

کیا آکھاں ہم کیتی اپنی، جو کھٹی ہے بس واہ واہ کھٹی ہے
 ھے رات ڈیتھاں سکرات ہکا ھے ہات حیات تباہ کھٹی ہے
 موتی دل دا جوڈ پیارا، کیتم پیش نظر دلدارا
 اے وت ڈ ترود درد نیارا، قیمت خاطر خواہ کھٹی ہے
 چمچک چیمپ چن آسمانی، شاہ پریاں دایوسف ثانی
 گل گبی میڈی مٹت جوانی، نیکوں نہ پرواہ کھٹی ہے
 میں نہ جیندے جگ تے وٹھی، لاواں لہندے گبی ہاں کھٹی
 کہیں نہ آکھیا ہائے ہائے کھٹی، چھوٹے سن بے واہ کھٹی ہے
 حمدین جھلیم پیتا جھولا، بھول بھلا توں لٹ گیا بھولا
 حنوت چن کوں جھڑا اولہ، میڈی رات تباہ کھٹی ہے

ہو یا دل دا عشق مہاری، جیہاں اُن آؤکھی جا قسطاری
 در دُوں کوکے جان ازاری، رُگ رُگ تُوں لکھ آہ لکھتی ہے
 سائیل پکھے پیت پر دم دے، ناٹویں ہوئے میں جگ دم دے
 ہوش نہ رہا گئے دیر حرم دے، دل وچ یاری جاہ لکھی ہے

غزل

راہی آ! گھن دے پنہ سٹہا یار دو	کو نچ پچھا تُوں عرضی ایسا یار دو
پی پکاراں راتیں ڈینہاں میں ستی	تا نگھے دم دم دل پیہا یار دو
اُڈن آؤن داملیانہ، واہ نصیب	سکھئی نلکساں و نچ چلی ہا یار دو
میں پڑھی ناہل توڑیں مسجد ناز	دل ولیکن مست رہیا یار دو
سوت آئی کش مکش تُوں چندا چھٹی	میں ماہیں اپی جاتے جی ہا یار دو

شکو سائل جی روانہ ہو گیا

رہ پچھائی، شوق دی ہا یار دو

جلیل ملتان

نام، محمد جلیل۔ تخلص جلیل ملتان۔ پیدائش و رہائش، ملتان۔ عمر ۳۰ سال
مشق سخن، ۷ سال۔ شغل ملازمت

غزل

کے تئیں غم دی بھاو چ بگل سڑ مرنے عمر گزاراں
کے تئیں وقت دے ڈکھے حال تے روواں بیرھزاراں
اے طوفان تے گھمڑ گھیریاں میڈا کیا و بگڑ یسین
میڈے ہتھ تقدیر دی بیڑی میں بوڑوں پاتاراں
جیڑھے ڈیٹھ توں وچھڑم سا نول ہک ساہے اوکھا
سرتے مٹی مٹھ تے کالک اکھیاں تار متاراں
کُجھ تاں میڈے خستہ حال تے لوک مریندن بولیاں
کُجھ اندردے زخماں اُتے لون چاٹو کیا یاراں
جے اچ ہیں برباد جلیل تاں کل آبادوی تھیسیں
تیبڈے گلشن وچ دی آسن رنگارنگ بہاراں

بخت علی بخت

نام: بخت علی۔ تخلص: بخت فقیر۔ پیدائش: دیپائش احمد پور ملہ ضلع رحیم یار خاں،
عمر ۵۵ سال۔ مشق سخن ۲۵ سال۔ شغل: پیری مریدی

تانگ

آن و سا آج کل وے

آپنل آؤل ول وے!

کلہڑی دیاں اتھ نکلیں آھیں تن وچ بُلدیاں ہجور دیاں بھاھیں

جان گئی اتھ جل وے

توں پن سوہنا مٹھڑا جانی رورویٹ پٹ تھیم دیوانی

تھڑ گم ہر ش عقل وے

رول نہ سوہناں مارو تھل وچ جہیں آں کہیں آں تیدڑے گل وچ

توں لچ پال اصل وے

من سوال من پھیرا پا چا بخت علی کوں دا من لا چا

بُکھڑی ھے پل پل وے

خان رضوانی

خان رضوانی۔ پیدائش اللہ آباد (تحصیل لیاقت پور) رہائش ملتان۔ عمر ۲۸ سال
 مشق سخن ۸ سال شغل انچارج روزنامہ جنگ ملتان آفس و نمائندہ اخبار جہاں کراچی
 پیرین نیشنل یونین آف جرنلسٹس ملتان۔ جنرل سیکریٹری سرائیکی اکادمی ملتان

غزل

پردے دے وِ چوں بجلی دالِ سکارِ ڈٹھا ہم
 دل اپنے ہتھوں ویندا میں سرکارِ ڈٹھا ہم
 اُوں حُسن سراپا تے نظر پئی تاں بگیا اے
 پیٹے وی اُونٹکوں جیٹویں کئی وارِ ڈٹھا ہم
 ہُن سر شہاں وی ہٹدا اُوہی تریڈیاں مٹھ پیندیں
 رُل کھینڈ دے ویلے وی تیکوں یارِ ڈٹھا ہم
 چہند روکی بھلا رات سیالے دی ڈیکھے کون
 جو بن میں غریبیں د اشرسارِ ڈٹھا ہم
 ھے بجلی ڈٹھی ہاں تے یا معلوم نیں کیا کھئے
 اتنا ھ پتہ حُسن دا شاہکارِ ڈٹھا ہم

ریاضِ رحمانی

ناں، ریاض احمد رحمانی۔ تخلص ریاضِ رحمانی۔ پیدائش، رہائش، خیر پور ٹامیوالی
عمر ۵ سال۔ مشق سخن ۲۰ سال۔ شغل، زمیندارہ

غزل

میں بھنڈ کی سر چاتی	ماہی قدر نہ جاتی
بگ بھڑے تیر چلا تو میں	پوڑیں ہاں وچ کاتی
اچا چیتی مُسِیْم	لُٹیاں چپ چپاتی
کُئیں توڑی ہے یاری	پاگردوان، اچہ جہاتی
میڈی دھاں سُن امدے	چپ چندری وڈ واتی
تیڈے عشق دی جباری	میں کھل ہس بگل پاتی
مُنہ کچ تے نہ لنگھ وے	میں تاں ٹور سُنھاتی
تیڈے سرد اصدقہ	میڈی چنڈ حیاقی
آہن تھار چا سا نول	سُردی بِلدی چہاتی

قانی اللہ آبادی

نال محمد نواز۔ تخلص قانی اللہ آبادی۔ پیدائش درہاش اللہ آباد ضلع رحیم یار خان،
عمر ۲۲ سال۔ مشق سخن ۱۲ سال۔ شغل سیٹی ٹیچر۔ قوم بلوچ (ہند)

ساٹول بغیر اصلوں دل کوں قرار کئے نی
بیک بیک ہنجوں دے روندیاں کوئی غمگسار کئے نی
ادبیکو سیکدے وچ رندیں توں جام ڈھے پن
ساٹول دی اکھ داسا قی کوئی گھٹ غبار کئے نی
گلشن دے وچ اے ٹھیکے پھل تے شراب ڈھگ ھ
جے تئیں نہ آوے سوہناں لکھ دی بہار کئے نی
میں چھاں چھاں پرکھم ہر کوئی ھے یار سکھ دا
ڈکھ درد غم دے ویسے کوئی سنگتی یار کئے نی
میڈھے مرثیے جیکر خوش ہیں تاں سر لہا گھن
سیکوں نال زندگی دے کئے نی سئیں پیار کئے نی

زلفاں دی گھت تے بگاری پھٹکن فی ڈیٹدا جانی
 جے پھٹکداں تاں آہدے پھٹکن دی کار کئے فی!
 میڈی لاش تے اوفانی آیاتاں منہ لکاتے
 ہائے ہائے قہر تاں بڈیکھو مرئیں کوں دیدار کئے فی

غزل

نظر دے تیر کھا بیٹھاں تے ہن پھٹکن دی جا کئے فی
 محبت آن دیر ہیاہ تے سک داسدھ سما کئے فی
 ولاوی بیڈی پوجا کوں آساں ایمان سمجھ سے
 توڑیں لے چاندی وی ہیں تیڈے وچ کئی وفا کئے فی
 اچھا رنگ روپ تے سیرت خدا اکہیں کوں ای ڈیندا
 ہزاراں حسن والے ہن مگر کئی تئیں جیہا کئے فی
 تئیں آندوتاں میں درد و کوں وی کچھ چین آویندے
 اجاں آندے رہو کئی ڈینٹھ میگوں حالی شفا کئے فی

نہیں محتاج داروں دا اَساڈُ الا دوا مَرِ حَے
 جیڑھے بُکھ یارِ بخشے ہن اَنہاں دی کُئی دوا کُئی
 خُداوند اتیڈی دُنیا تے دَھن والے خُدا بنِ گن
 اینویں محسوس تھیندے جو غریبیں دا خُدا اکُئی
 کیویں اعتبارِ دیواں میں خُدا تاں چاڑدے فانی
 زمانہ بے وفا ہوسی، مگر میں بے وفا کُئی

غزل

میڈے روؤن دے نال کیا تھِیسی
 دردِ دل وِچ ہتھوں پِیا تھِیسی
 دل بے چارہ اے میں کتوں پچھدے
 اوں کتوں وی کپڑیں وفا تھِیسی؟
 ہک نظر ڈیکھتے و لا لک بگئیں
 سبیں اے خیرات و ل عطا تھِیسی؟

دل دے زخمیں دا کیا علاج کراں
 دردِ دودھ دودھ تے خود دوا تھیسے
 سول سہ سہ تے ول وی تیڈا ہے ہیں
 میں جیہاں کوئی نہ پا وفا تھیسے
 ساقی دی اکھ دی پک کڈیں فانی
 بھل ونجے مئے ایجھا نشہ تھیسے!

قطعہ

میں دردیں دا امدادی ہاں
 میں ڈکھ بھوگن دا عادی ہاں
 جیکوں سولاں دی سوغات ملی
 اُوہو فانی اللہ بادی ہاں!

ارشاد ملتانی

نان، غلام رسول۔ تخلص ارشد ملتانی۔ پیدائش ورہائش ملتان۔ عمر ۳۵ سال
مشق سخن ۶ سال۔ شغل، جراحیت

رحمیت

دردِ اَلَمِ دِی راتِ وِہائی	سُولاں سیجِ سہائی اے
پِل پِل سیکِ سَوایا جھلے	پِل پِل بھا بھڑکائی اے
ڈُکھ دیاں بدلیاں تودیاں جلیاں	لُک لُک لُسکِ ڈکھائی اے
قَدَم قَدَم تے قاتِلِ ڈُکھ تے	سانگِ اَو لڑی لائی اے
راتِ دِی کالی ڈُپٹِ دے دِلِ وِچ	سِجھ نے چھری چلائی اے
گُگھ اَنداہارے ڈیساں دِی	گردِ ن ترورِ ڈکھائی اے
وَدھ وَدھ ظَلَم دے لشکرِ اندر	کِیتی خُوب لڑائی اے
سُوہٹی بَنڑی کُنوارِ فِجِردِی	وَل وِچ کسے مُسکائی اے
جیت لکھی ہائی قسَم ساڈی	جنگِ اے جیتِ ڈکھائی اے

کلام شاہ لطیف بھٹانی علیہ الرحمۃ

ترجمہ: محمد اسماعیل احمدانی بتمل۔ ایڈوکیٹ، سانگھڑ

مُلکِ بلیر دیاں سوہنیاں چالیں مارو آن دُسا
عُمر کوٹ دے گلی کوچے ماڑیاں چامہکا
چُہساں پیر اکھیں تے رکھساں ماہی پھیرا پا
دیر نہ لاویں سید آکھے، مَن تُوں نامِ خُدا
کوٹاں دلیری مائی ڈاڈھی، رُہساں نہ ایں جا

سوہنے نام سنیہا پتھان، مولا آنے جت
باشدی بردی اوندے دردی جیکر ہو وس پت
کاغذ جیکر ہتھیں آوے، مَس بٹاؤاں رت
وہندے نیر قلم تے پوون، کیویں لکھاں خط

تروپے اُتوں تروپا ڈے توں، نیمہ نہ کلی چھوڑ
کھتھی تیڈی کئی کھتھی، ول ول سی، نہ تروڑ
ستار اکھن، کھل جاسی دی، لچ ڈتوئی بتوڑ

سلمان غنی

نام، عبدالغنی، تخلص سلمان غنی۔ پیدائش وربائش، ملتان۔
عمر ۲۷ سال۔ مشق سخن ۷ سال۔ شغل ملازمت

غزل

اَساں جے آکھوں عاشق تئیں توں وِچھڑے تاں رُل ولین
حُسن دی ادرکاراے آکھے "سارے غم بھل ولین"
مکھڑے دی لشکار نظر کوں، لشکیسی، چمکیسی
زُلف کھلن دے نال دِلاں دیاں سب گنڈھیں کھل ولین
او ویلھاوی آسی اصلو قَد رنہ رھسی شے دی
بھل پیراں وِچ رُل ولین، لوکی گنڈیاں کوں تُل ولین
اَساں ہن پست مُقدّر ازلو، سُنجاں بیکھھے ساڈا
اَسماں تے راھوٹ والے، کیا ساکوں بُلوین
اُنہاں دے وعدے ساڈیاں قسماں قول قرار ملن دے
خبر نہ ہئی سلمان اے بکا لہیں لوکاں وِچ کھل ولین

نُصرتِ توٹسوی

ماں، اقبال حسین، تخلص، نصرت۔ پیدائش، توٹہ شریف۔ رہائش، کوٹ چھٹہ
عمر ۲۸ سال۔ مشق سخن ۱۴ سال شیخ سکول ماسٹر

افس کوئی تاں ہوئدا، املاتاں و نہج ڈیئدا
تیدہ انیا زمندے تیکوں پئے سڈیئدا

ماریا مصیبتیں دا ڈاڈا غریب ڈسدے، کوئی کھل نسی آلیئدا اچڑیا نصیب ڈسدے
فی الحال تاں مرثدے اصلوں قریب ڈسدے، آئیڈا کیا وگڈ دے آئیڈا کچھ نین ویئدا
اکھیا داس ھے نس رگت نہ داھس کماناں، اینویں نظر دے جیویں ہونڈیں لے سی بھانڈا
یا جیویں بھرتے کھڑے بیڑی مر امرھاٹاں، عجبر دل نظر دے و مدن کئی نین ڈیئدا
اینویں نظر دے جیویں کئی کئے و بھائی ہووے، یا جھوک و سدی ہوئی کون کہیں بھاچالائی ہووے
یادرد ساھنڈیں ساھنڈیں چند لب تے آئی ہووے، و ت وی اولے کہیں دا شکوہ نہیں کرئیڈا
روئدے تاں روئیں سگدا اکھن دا ڈاڈا و سگس، یاریں تاریں جے ہاسی کوئی گلہ و سرگس
او وقت نس و سدا باقی صفا و سرگس، شہوں قول تیکوں سا روت یاد پئے ڈیئدا

تہذا سب اٹے ہوئے دھرتی تے ظلم سہندے، جو کج گزروی پئی ہسِ جگے خیال مندے
پتہ تاں کرچا نصرت کون ھے تے کتھاں بامندے، ہوویں تویں نہج اوتیڈے کنگن تاں فی لہیڈا

افسوس کوئی تاں ہوئدا اتلا تاں ونج ڈسیڈاں

تہذا انیا زسندے تیکوں پئے سڈیڈا

قطعات

سکڑا بڈیکھن قصورتیں پہج گئے

درد و دہ ددہ سرورتیں پہج گئے

کما کما دھکے خلوص دے نصرت

ڈھاٹا اپوئدا حضورتیں پہج گئے

آؤن دا وعدہ کر گیوں اتلاوی ڈھیرے

اچہ تہیں کئی چیتدا رہ گئے ہیں انتظار تے

عرصہ گزر گیا تیکوں ہک راہ توں لنگھ گیوں

دید اں کہیں دیاں تڑپدن اوں رامگڈا رتے

شاہ نذر

نال: نذر حسین شاہ۔ تخلص: نذر۔ پیدائش: ورہائش، جتوئی۔ عمر: ۵۰ سال
 مشق: سخن۔ ۲۵ سال۔ شغل: ذکر آل محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم۔ قوم: سید

غزل

دلیری بٹھوں بے چین ہے سا نول سچٹ ماہی کہتے

فرقت سو غامناں یار اچھ بھیجاں میں بے واہی کہتے
 قاصد پٹھاں خالی آئون گمن سوزی ڈالی آئون

بجائیں مٹھوں بالی آئون اٹھوں پٹھاں ٹھاہی کہتے
 خبر نہ ڈیون خیر دی، اٹھا ڈیکھن اک شیر دی

وجہ کہیں ہے دیر دی، آیاتہ سکھ ساہی کہتے
 تن عشق چا بالی ہے بھا، ہک آلا توں بتی نکلے آلا

گولل سدا ادر دردوا، اپی زخم پھٹ جاہی کہتے
 اے شاہ نذر کر کجھ عمل کھل تے بجا جو پیو گل

آخر پکڑا ہے سمل چاڑھی کہتے، راہی کہتے

غزل

دلہڑی ڈکھی تئیں وانگ کئی پے آس تھی چلدے ریہے
 سٹ شاہی شوکت شان کوں درو رسد اڑلدے ریہے
 راچے رائے ملکیں دے سئیں رُل موئے کتھوں دے ونچ کتھائیں
 لگیاں نہ ول وطناء دا ویس جھولے گرم گھلدے ریہے
 ڈکھی عشق دا مکد انہیں، جتنا لکاؤں لکد انہیں
 روکیں رکیں رُکد انہیں، اے راز جوں گھلدے ریہے
 یعقوب دے دل جان جیئیں، قمرنی صاحب ایمان جیئیں
 ایاز تے سلطان جیئیں، بید نام جگ گھلدے ریہے
 سئے تاجور شاہیں دے شاہ، اپی محشق چا جوڑے گدا
 رے گہی نہ اوھا ہوہو، اصلوں نہ گئی ملدے ریہے
 اے شاہ نذر کو چا صبر، سڑدے بدن بڈ کھدے چاگر
 ہے عشق دا شاید اثر، ول ول زخم چلدے ریہے

عاصم اچوی

نام: سید غلام رسول - تخلص: عاصم اچوی - پیدائش: رہائش: اُچھ موغلہ (ضلع بہاولپور)
عمر: ۳۳ سال - مشق سخن: ۲۱ سال - شغل: زمیندار

قاصد نامہ

بچہ پئے دے قاصد! ڈھول لائی آ

راہیوں و بچے تے آو بچہ راہوں ولائی آ

و بچہ و بچہ مہربان دے کوں گہن آ

ار پیلے گھڑ گبرو لے کوں گہن آ

چند ارسا نول چسولے کوں گہن آ

ہاں گہن تعزیری ملہالہ کڈائی آ

من چلا سیں آپ مہارادی ہن تھے

بس عاصم اچوی گراڑادی ہن تھے

و تھی وی ہن ہم، اجاڑادی ہن تھے

ہک وار گہن آ، گا لہیں کوئی آ

رسیاں چلا گے ننگو رسیلا

ہاں بے وسیلی کریں ہا کئی چلا

متاں ول پو دے راول رنگیلا

بہیم و ہرک پئے ہک تن تاں لائی آ

دھوتیاں دے اکھے و پھر وریں بس

بیگانی کف دے بندے کھلیں بس

چو دے ہیشہ کڈوں بدویش بس

ڈاڈا کڈاڈے و بچے تے ولائی آ

مجاہد جتوئی

نام، محمد اقبال۔ تخلص، مجاہد جتوئی۔ پیدائش ورہائش، خان پور کٹوالہ
عمر ۲۱ سال۔ مشق سخن ۶ سال۔ شغل، وکالت داری

وستی دی واسن

ڈس ڈیٹھ اپے ہر آنگ تیڈا او گوری سدھ ماتی
تیں وستی دی پاک فضا وچ اکھ کھولی سدھ پاتی
وستی جتھ بے لوٹ محبت، وستی خلق خزینہ
فطرت دا آئینہ ہے، وستی دایکھدا اسپنہ
وستی جتھ ہک ہئے دے ناں توں کھل کھل جان وریندن
وستی جتھ دم جیٹدیں تاثریں پیت پریت نہیندن

تُوں وستی دی واسن تھی تے کیوں شہر اچ پوؤں پاتی
 کیوں خود نال رُکھی ہیں بھولی، کہیں آسختی چاتی
 اٹھ تاں لوکی سکھڑیں کھب کوں ساہ پاہاں کرڈیندن
 اٹھ تاں اپنی ہر مجبوری تے دے ناں کرڈیندن
 اٹھ تاں مٹہ تے دشمن کوں دی ویر اکھیندے ہوندن
 اٹھ تاں لوکی سیو پاتی کوں کھیر اکھیندے ہوندن
 اٹھ تاں حرص دی ترکڑی دے وچ پیار تلیںدے ہوندن
 اٹھ تاں بھولی! پیت و فادی بولی ڈیندے ہوندن
 اٹھ تاں لوکی وپر کمدے سنگی متریں نال ان
 اٹھ تاں بھولی پوؤں پوؤں و تھرے دھرتی رنگے جال ان
 اٹھ تاں تیکوں ہوس مرلین پتھر ڈال نگاہاں
 سر شکر لیسیں دیواریں وچ بند ہوسن سب راہاں
 چتلی دی جلدی تھی سگدی بھچ وستی دو بھچ و نہج
 مار گھٹیسے ڈھل گھس تیکوں، کل دی ویندی آج و نہج

تھکے رُا

سُولیں دی بھرمار
 ساہ چلدے اڑاڑتے
 درد کویشدن وار
 سینے وچ وڑوڑتے
 رول گیوں میں عیب بھری کون، تھی گیوں سا نول دھار
 ہٹیاں وے رڑ رڑتے
 جے خوش ہوئی تان کیو، روئی، کیٹم کوک پکار
 سوز کنوں سڑ سڑتے
 دھو تپ کون تیں پہچاڑیا نامیں، سوچیں تان ہا یار
 ریڑھ ڈیشدن گھر گھڑتے
 ناسیں تار مجاہد تھیاں، باقی ڈیشمہ ڈوچار
 سُولیں سنگ لڑ لڑتے

غزل

چاویں تُوں اچ ڈوپھریں کوں کونہ نقاب دا
 مین ڈیکھناں ھے حوصلہ ای آفتاب دا
 اصلوں دوائے دارودیاں نہ زحمتاں کرو
 ڈنگیا ہویا ہاں یار دے دوکھے دُلاب دا
 ہنجوں وسیندارہ گیا ساوَن دا جھڑبھوں
 نقشہ نہ بن سگیس میڈی ھیں اکھ پُر آب دا
 آں ہاں ایٹویں نہ ڈیکھ کرتے مست اکھیں مکھن
 چکراتے ڈھ نہ پووے پیالہ شراب دا
 خود لٹتے دل میڈا اودا ھر مک کوں اکھ دے
 چنگاں ھے دل لٹیج گے خانہ خراب دا
 تیڈا ملن، آدن، بھن، کیا ہا؟ بھلا ڈسا
 میکوں تاں ایٹویں لگدے جو قصہ ہا خواب دا

حیدر گردیزی

ناں، محمد حیدر تخلص، حیدر گردیزی۔ پیدائش و رہائش، عثمان، عمر ۴۴ سال۔ شغل، زمیندار

غزل

سراں تے ساڈے چمکی ذات وی تلوار کیویں هئی
 ڈھائی تیں تے مہیا او وقت دی دیوار کیویں هئی
 میں وی نیشگر هامی توں وی تاں نیشگر ہاویں وستی دی
 حیا دی اوٹ رچ ہک جئے دے نال او پیار کیویں هئی
 اوندی دھمکار توں شیراں دے پتے پانی تھیندا ہن
 ہر ہک مجمعے دے وچ سوہناں میڈا ابلیار کیویں هئی
 قلم ساہ دا لکھیندا رہ گیا کجھ ہاں دے پتراں تے
 اوندی تحریر کیویں هئی، اوندی اشہکار کیویں هئی
 ہوانے ریت دی مرجاں تے کیا سطوراں لکھیاں حیدر
 خموشی کیویں چیمخ اُٹھی، فضا غمخوار کیویں هئی

غزل

خوشیاں دے کاغذ اُتے کُجھ غم دیاں متخیراں وی ہن
 دل دی ہر دیوار تے رنگدار تصویراں وی ہن
 اپنے مَن مرہٹے تصور دے اُجالے تے نہ و پنجر
 زندگی دے خواب دیاں کُجھ اپنیاں تعبیراں وی ہن
 لکھ توں اوڑھ رہی میڈا جانی مگر اے یاد رکھ!
 دال توں بارِ یک بُھوں نظراں دیاں زنجیراں وی ہن
 عشقِ مقتل گاہ دی جگہ راہ ناہموار ہے
 حُسن دیاں زلفاں دی لٹ وچ تیز شمشیراں وی ہن
 وقت دے شاداب جنگل دی ہوا تے خوش نہ بھتی
 کھل دے ہسدے کھیڈ دے ٹروینڈیاں تقدیراں وی ہن
 غیر دیاں گالھیں تے حیدر توں کڈاھیں وی نہ وس
 سوچ گھن ایں کم دیاں بے سود شہیراں وی ہن!

خاکِ اُچوی

ناں، عبد العلیٰ تخلص خاکِ اُچوی۔ پیدائش وراثت، اُج شریف۔ عمر ۳۹ سال، مشق سخن ۲۲ سال، فنِ مرثیہ

غزل

جے دول گُلِ پِن وَجیندے وَدّوں	جھٹ اُدھے سوکھے مَکیندے وَدّوں
اَساں وی ہاں تے لَکیندے وَدّوں	کئی مُشکی نائنگ ہن جو کھیندیں پے گن
تاں سرتے چلتے پُچھیندے وَدّوں	جوریا رنگدا اے چندا دُڈوہا
تے رام رَب رَب کریندے وَدّوں	کڈا اہیں مندیریں کڈا اہیں سیتیں
سبق وفادے پَکیندے وَدّوں	نہ مٹہ مڑلیوں نہ کنڈ ڈکھیسوں
مَسیندے وَدّوں مَکیندے وَدّوں	سچن دی رَس رَ تہ کد ورتیں کوں
خود آپ ہشیاں کوئیندے وَدّوں	جے ایویں چاہندیں تاں اپنے پچھوں
خضر کنوں داد پیندے وَدّوں	نہ سپڑہ ڈکھی نہ گھا نڈر ڈکھا
تے بد نظرتوں لُکیندے وَدّوں	اَسا کوں کچھ پیا ہے مَن داماہی
قَدَم قَدَم تے پُچھیندے وَدّوں	او خاکِ دل دی مَسیت وچ ہے

غزل

ہک میں فی مٹھڑی ڈھولن دی
 اکتہ جا بنیں کہیں دے بولن دی
 اکتہ اڈ دیاں پریاں پھاس کھڑن
 ایشکوں عادت نیں پر کھولن دی
 آسمانوں تارے تڑپ پھدن
 بس دیر ہے انگلیں چولن دی
 نہیں یار پرے توں جہات تاں پا
 کرمن اپنے وچ بگولن دی
 توں کیڑھے باغ دی مولی ہیں
 منصور توں پچھ کل بولن دی
 ستر کولا خاک سوا تھی و نہر
 نیں ریت پریت پھرو لن دی

سندر

ماں غلام رسول بخش سندر۔ پیدائش وراثت، خان پور۔ عمر ۳۴ سال، شوق سخن ۲۴ سال، شغل زمیندار

دھاڑاں

سندر اں حرام تھی گن جیسی ڈیٹھ دا جھڑا لاگئے
خوشیاں کھسی گے ساریاں اکھیں کوں رت روا گئے

حسرت کریندے جوہن دشمن اُدھے کھلے نس
چھوڑیا سچن ہے میکوں غیراں دے گھر و سٹے نس
ذقے وی نہ ہا تو نڈیں اُن لگدے لے پے لے نس

دل لٹ کراہیں سیڈا سولی تے چند چڑھا گئے

میل بدن ہے سارا تے حال ہے فقیراں
دھچ وچ و بچی ہے ساری بے کھونڈی تھی زہیراں
سُرخ تے بجلارل گئے تن و لیس لکھ لوبڑاں

ساٹول کوں کئی تاں آکھے و سدی کوں کیوں روا گئے

گھر دے دیوار دُرتے ہیں حسرتیں دے جا لے
 دل دے دھڑپیں توں کڑیاں شہتیر تھی گئے کالے
 اُچڑے غریب خانے کوں مار ڈیووتا لے
 غبراں تے ڈوکا کائے فی دلبردا تیر کھا گئے
 دردے وچھوڑے والا اے تاں قبر تیں ویسے
 لے وی اُمید گھٹ اے تیرت تے پھیرا پیسے
 اوسے تاں طنز کرتے سینگیان کوں آڈ کھیسے
 کوچا تھردا ہا اے خود کوں سندر سڈا بجئے

قطعہ

تُوں ساقی اُچھلدے چھچھلدے پئی آ!
 ایہ ساغر تُوں ساغر قطاری رسی آ
 جے نشے تُوں سندر میڈے ہتھ پئے کنبِ دِن
 تُوں ساغر کوں چاتے میڈے لبیں سی آ

تحسین سبائے والوی

نال: محمد اقبال - تخلص: تحسین - پیدائش: ورہائش: سبائے والہ - عمر ۲۶ سال
مشقِ سخن ۸ سال - شغل: درس و تدریس

غزل

ہنچوں نکلدیاں رہسن دلڑی بھردی رہسی
میڈی حیاتی جیویں، ایٹویں گذردی رہسی
بیٹری کوں ڈے تے دھکاپے ڈیکھد و تماشہ
بھنوردے وچ اے پھاتی بُڈدی اُبھردی رہسی
آپنی جراتی سوہناں توں انڈیں پاہنڈا دیں
ایہا دعا ہمیشہ تھوڑیں توں جھردی رہسی
اوشام جئیں آسا کوں ہک ڈو جھے توں نکھیڑ یا
یاد آندی رہسی میکوں، تیکوں وسردی رہسی

پک اے جو نال سا ڈے، ایثویں ہمیشہ تھیںسی
 یا لیکھ سٹے رھن، یا سیت ہردی رھسی
 بھرے میں دھرتی اُتے بس ایثویں بھلدا رھن
 وعدے وفادے کرتے دُنیا مُکدی رھسی
 تھیںناں، ڈھول اُوسی ہیں آسے تے چیٹداں
 بے آس، آس میگوں کے تیں پکدی رھسی

قطرہ

ڈکھ اچ جیڑھے پلداے رھن
 اوھے لوک سنجھلداے رھن
 اندھی رات اندھا ریسی اندر
 رت دے ڈیوے پلداے رھن

چشتی

ناں، نور الحسن۔ تخلص: چشتی۔ پیدائش وراثت، محراب والہ (احمد پور شرقیہ)
عمر ۲۲ سال۔ مشق سنن ۱۲ سال۔ شغل، دکانداری

غزل

خوشیاں نہ کیوں مَنّا توں، خوشیاں دا دار آگئے
دل والے غنچے کھل پئے سوہناں نکھار آگئے
مَن سَت تھی گیا ہے، ساقی دی خیر ہووے
اُلفت دی مئے پلکی ہنس میگوں شمار آگئے
گل پھل امید والے سرسبز آج نظر دِن
اُچڑے چمن وچالے بٹتے بہار آگئے
ہک دار کھلتے بو لے آکھس وفا کریاں
بھل گئیں پھلیاں گا لہیں ول اعتبار آگئے
مُلّتاں دے بعد آج سیں نازیں بھرے جوڑ تھے
قسے خدا دی چشتی دل کوں قرار آگئے؛

بزار

اے دنیا بزارے، اتھاں نت و پار، توں کیا گھنیں یارا، توں کیا گھنیں یارا
 اتھاں علم و کدے، اتھاں فن و کاندے، اتھاں دل و کاندے، اتھاں من و کاندے
 اتھاں تالے و کدین، اتھاں چین و کاندے، ہے بردہ فرشی، اتھاں تن و کاندے
 پر نے و کاندے تے و کدے کٹوارے
 اتھاں رے و کاندین تے رے گیر و کدین، اتھاں خوشی و کدی، اتھاں نیر و کدین
 اتھاں زخم و کدین، اتھاں تیر و کدین، بھاور و کاندین تے خود پیر و کدین
 بڈھے حال تھیندے جگہ بارے بارے
 اتھاں مے و کاندی، اتھاں جام و کدین، اتھاں سوہنے چہرے سر عام و کدین
 لکھاں بھولے بھالے صبح شام و کدین، لکھاں نام نامی، اتھی گنہام و کدین
 اتھاں حسن و کدے تے و کدین نظارے
 ایمان و کدے تے احسان و کدے، گھر والا و کدے تے مہمان و کدے
 رعیت و کاندی تے سلطان و کدے، بھنوں سکتے پیسے پیا انسان و کدے
 دولت نظارے ڈکھائے چشتی سارے

زائرِ دیروی

نام: غلام حسین شخلص، زائرِ دیروی۔ پیدائش: عالی والا ڈیرہ غازی خان۔ رہائش: ڈیرہ غازی خان
عمر: ۶۶ سال۔ مشقِ سخن: ۳۶ سال۔ شغل: تجارت

غزل

نہیں عشق اُٹا مٹا مٹا مٹا	محل جو اُسارے خیالی خیالی
بُڑھیں حسنِ ازلی دیاں دلکش ادائیں	جمالی جمالی، جلالی جلالی
بھیٹدے رہو فقرِ فاقے، کشالے	محبت موالی، موالی، موالی
ایٹویں کوئی کُندن وی کُندن نہ بٹدا	یچھلیے نہ جے کر کُھالی، کُھالی
سدا دمِ دِلاسہ سدا کُڑا دلہ	ایٹویں سوہنے راہنڈن ٹھکالی ٹھکالی
ایٹویں عشق چیتے کوں چکرا ڈیندا ہے	چیویں بال کھیڈن بھٹوالی، بھٹوالی
اُجھو آیا ماہی، اُجھوں آیا جانی	رہاں ایٹویں دل کون وُٹدالی وُٹدالی
نہیں تھیندیاں سہیں یاں پابندیاں اتھ	محبت دی دُنیا، بُدالی، بُدالی

غلامی سدا کر اہیں دردی زائر

ہے لچپال رھسی سنبھالی سنبھالی

نصیر سمرہ

ڈیرہ اسماعیل خاں

غزل

چٹھاں عکس پکا یاد لبرد التصدیق حاجتِ نبی رکھدے
 جیڑھے قیدی ہن تیدی زلفاں دے زنجیری حاجتِ نبی رکھدے
 چٹھاں عشق دی منزل جاتی ہے، اتے ہکا کفنی پاتی ہے
 اورا نہجھن عشق فراق والے وت ہیری حاجتِ نبی رکھدے
 چپ کرتے میگوں کپ سٹ ٹوں، رکھ تیزبان دا پاسے تے
 جو اکھیاں تیز کٹا رہوون، او تیری حاجتِ نبی رکھدے
 جو چپ کرتے بڈکھ ہیون چاتے منہ اپنے کوں سیون چا
 او لوگ صبر دے یار ہوئدین، او تیری حاجتِ نبی رکھدے
 فرہاد دا حوصلہ من گھنداں پر شیریں کوں میں نہیں مندا
 جیڑھے یار کوں پیار کرن ستردا او کھیری حاجتِ نبی رکھدے

طارق

نال: احمد بخش۔ تخلص طارق۔ پیدائش وراثت: شاہ مددین (ڈیر غازیخان)
عمر ۴۴ سال۔ مشق سخن ۱۸ سال۔ شغل: تجارت

غزل

لٹیاں میڈیاں سو غامتاں، لٹیاں میڈیاں جگیراں
خوابیں میڈیاں دیاں آہن شاید پھیاں تعبیراں
تک تاڑ لیجے بیڑے لاڑیں تے چڑھ کراہیں
دور و سبڈیتدیاں رہ گیاں چنڑی میڈی دیا لیراں
گگ مک حق سیت میڈا ڈیہدا ریہا تماشا
درہن تے لنگھدیاں رہ گیاں ہنجوں دیاں کمی تئدیراں
کو بھی جوہاں سچن کوں کیویں نہ خار آوے
جامیڈے کوٹھوں آئندن میں آپ کوں کیریاں
ناکی قفس دی کھل گئی وچہ گیاں چودھار تاڑیاں
باہر نہ دید کیتی طارق آساں اسیراں

ڈکھڑیاں دی جنگ

اسی سچن ول گھر کڈاں جھل بھالے راہ تاراں وِدی
 اوڈوں ڈراں بدنامی توں لگ لگ گھنیاں آراں وِدی
 رُل وِسدا اہا مارو سِٹھل رُکھ باہندے ہاے گل تے گل
 کو یاد ہک ہک بال ول روواں کڈھاں دھاڑاں وِدی
 وحشت اوے سروریل کر چیتے آون سوسو چکر
 روواں رڑاں گھت باہیں سرچولیاں چنیاں پاراں وِدی
 ڈینہ رات سر ڈکھڑیاں دی جنگ اللہ دے درتے دُعائیں منگ
 اکھاں و منجے کوئی نانگ ڈنگ گھڈیں تاٹھتھ واراں وِدی
 جو سی سڈا جھتے پھلا، گل باہیں وچ تصویر پا
 درتے سدا ادھوئیں دکھا ہر سِل دے بُک ساڑاں وِدی
 تھی بر دی شاہ سلطان دی، سلطان عالی شان دی
 طارق ھے گل ارمان دی، جا جا جھلیاں جھاڑاں وِدی

آتش

ناں: سید صفدر بخاری۔ تخلص: آتش۔ پیدائش: بستی شیخ روشن (احمد پور شرقیہ)
 رہائش: اللہ آباد عمر ۱۸ سال۔ شغل: پڑھائی

غزل

مٹھڑا ماہی وطنیں دل	تیں بن گئی ہے چندڑی گل
دید شکی ہے تیبڈی راہ تے	اکھیں توں نی رکدی چھل
کیوں ڈیواں حال دلیں دے	جیڑا سُن سی پوسی دل
روئدی رُڑ دیں عمرانِ گالیم	بیہم تیغ پرھوں دی چھل
دردِ ہجر دا ودھداویندے	ہن تاں پئی ہاں کھڑا سُل
آتشِ عشق نے ساڑ چھا لیا	گھنٹیس وانگ بھی دے سُل

نہ ڈکھا میڈے زخمِ جگر دے کجھ تاں یار توں بولن ڈے
 مک لحظہ پہر توں چپ کریمہ میگوں بار برھوں ڈتوں ڈے
 میں عشق داکھڑا مٹھڑا ہاں میگوں عشق دی نری گھولن ڈے
 مٹاں آتش کوں مل یار پودے کوئی گالِ فراق دی چولن ڈے

منیر فاطمی

ناں امنیر حسین۔ تخلص منیر فاطمی۔ پیدائش ورہائش ملتان۔ عمر ۲۵ سال۔
مشق سخن ۳ سال۔ شغل زمیندارہ

غزل

چیویں میٹھے جسم دے اُتے رنگ برنگی لیراں ہن
اُدویں دل دے صفحے تے وَٹ وَٹ دیاں تخیراں ہن
اُوکھے سوکھے لنگھ و لیں اے شام دے سُنجے ویلے وی
بُستدای فجدی خبر کوٹ تے سُن دے ہیں تغیراں ہن
کون دُکیسی کھٹو آکے تیکو ظلم کماؤں تُوں
سرتیڈے تے تاج و طن داسیڈے ہتھ زنجیراں ہن
ہیں کیویں اے مٹاں میگوں کُچھ تاں تُوں سمجھاویں ہا
ہک بندے دے ہتھ وچ ساری دھرتی دیاں تقدیراں ہن
ہک پاسے تاں مُفلس بے کس، ہک پاسے ظالم سفاک
ایں دُنیا دے چڑیا گھر وچ عجب عجب تصویراں ہن

ممتاز علی خاں حمید

ناں: ممتاز علی خاں تخلص حیدر۔ پیدائش وہائش بھٹہ داہن۔ قوم ڈاہر۔ عمر ۱۹ سال
مشق سخن ۵ سال۔ فضل اللہ اللہ

غزل

ایں ڈکھ بھری زندگی داہر پل ہے میڈے کیتے عذاب یارو
بدن دی دھرتی تے وسد ارہ گئے ڈکھاں دا میتھ بے حساب یارو
میکوں ڈساو و میکوں ڈساو و جو مست نیناں دارا زکیا ہے
شراب وچ جام سٹ ڈتے نے یا جام وچ ہے شراب یارو
کیتھاں دی توبہ تے زہد کیہاں اے گالھ ساری ہے کنڈ پھوٹی
نظر دے ہن سامنے ہے توبہ شکن دا حسن و شباب یارو
نہ جام وچ اوسرورر جسے نہ میکندے وچ اوسرورر ہے
اُوں نہ جییں مستی دے وچ آتے جے چا تا رخ توں نقاب یارو
مکھاں دا جھڑپا سے ہٹ گئے حیدر آتے پئی پونڈی ہے دھپٹ کھاں دی
دلا سے دا کوئی پہچاں توں بخشوئی رہا گئی ہن دل کوں تاب یارو

غزل

حق دی گالہ جے منہ تے آفوں سولی تے تنگ ڈیندے لوک
 گالہا گالہا سبڈ تے ساکوں پتھریں نال چھیندن لوک
 قدام قدم تے پھرے ڈیندن رادے وچ کندھیاں اُسیندن
 کتنے بھولن، کتنے گالھن، پیار کتوں کھٹکیندن لوک
 پسے کوڑے خلق محبت نال آساگوں موہ گھنندن
 ول یاری دا اول گھن تے زہر دے جام پلیندن لوک
 موت کتوں ڈرویندن شاید تیں نی ڈٹھے دل والے
 اپنی سولی اپنے گل وچ پاتے دار سہیندن لوک
 اتھ اخلاص دا آن مل ہیا پیریں دے وچ رُلدا پئے
 دگ دے روڑے وانگوں اینگوں مار تھڈے ٹرویندن لوک
 دل دا درد رکھیندن دل وچ لب تے آلا فی آون ڈیندے
 اپنی بھا وچ سڑ تے حیدر عشق دا ناں چھکیندن لوک

پنجو تری

(نویں صنفِ سخن)

وعدہ

سکھ دیاں کلیاں کھنڈاڑیساں میں
چندر تارے وچھاڑیساں دگ تے
دل نہ کہیں ہئے دی نات رکھساں میں
میکوں توں مل پویں جے ایں جگ تے
ساری دنیا و سار ڈیساں میں

پچھاٹواں

ناں تاں میں دیر لاتے آٹواں ہا
میکوں اے تیں سنبھالی اے کوئی
دگ دے کندیں کنوں پچاؤن کن
یادیں دے دے دیوے بالی اے کوئی
ایہو شاید میڈا پچھاٹواں ہا

سزا

اساں وی مُفتے چیکدے وڈوں
اُھدے ہیں اینکوں چارھو سولی تے
اے تاں ٹھیک اے جو ایہو قاتل ہے
پر سزا چٹرسو کیا ایہدے کیتے
ایں نے ماریے ضمیر اپنے کوں

چپ دا زہر

آپ اپنے لبیں کوں سیتم چا
حق دی سولی سزا ملے جتھاں
کون اتھ حق دی گالہ اُھدا ہے
سچ بولن والے اتھاں ہن کتھاں
میں وی ہن چپ دا زہر پیتم چا

غزل

گہلی ابھی غیب دی لکھ
جوسز گئے چند رچھیں مکھ
صلہ وفادا اے ملیا
ہزار غم، کروڑ ڈکھ
اے زندگی فریب ہے
توں زندگی کیتے نہ جکھ!
اَلَمْ اَزَل تُوں یار ہے
میں کیا کریساں پل داسکھ
میں اُھدا ہم نہ پیار کر
ہن اپنی بجا وچ آپ دکھ!
میکوں طلب ہے پیار دی
میکوں خلوص دی ہے بکھ!

غزل

تو نثریں خود کوں غوار کیتا ہم
دل دی میں تیکوں پیار کیتا ہم
جڈاں کوئی تازہ ڈکھ ملے میکوں
شکر رب دا ہزار کیتا ہم
تیبیاں زلفاں کھنڈیم ہوندھیں
فانگیں کوں بگل دا ہار کیتا ہم
توں سکھیں دی پلے تے اے دردو
دل کوں تیکوں دھار کیتا ہم
آپ بلند اریساں چراغیں نال
اِس تیبدا انتظار کیتا ہم
داد دیو پھلیں دی دوستی وچ
پتھریں دا و پار کیتا ہم

پتھریں دا وپاری

ریت دے محل بٹیسیں کے تائیں

ریت تاں ریت کھنڈردی رھسی

*

آخر کار ہک ڈینہ

اینکوں بڑیکھ اے ہے نظر دا پتھر

توں وی تھکھارتے چپ کر بٹیسیں

دل دے شیشے کوں اے ٹوٹے کرتے

مینڈے کول آتیگوں پتھر ڈیواں

جسم دی دھرتی تے کھنڈرا بڈیندے

پتھریں دا میں وپاری ہاں تیکوں

جڈاں اے ٹوٹے جلا پیندے ہن

جیڑھا پتھر وی اکھیسیں ڈلیاں

پچھے احساس دیں راہیں کیتے سچھ بن ویندے

*

*

اینکوں اخلاص دا پتھر آہدن

اُرتے آ!

اے زمانے تے سدا کوڈیں دے گل وکدارھیے

بڑیکھ وفادار پتھر

حرص دے پت دے پجاری ایندا اولاد گھن تے

جے ایں پتھر دا خریدار بنیوں

ہوس کوں پیار بنا گھندے ہن

تیکوں ایں دینا دے ہر موڑ تے پتھر لگسن

دشمنیں کوں وی اتھاں پار بنا گھندے ہن

تیندا احساس پھٹیڑو تھی ویسے

*

ایںکوں آواز دا پتھر اُھداں

ایںدی ہر گالہ تے ہر لفظ کون خنجر اُھداں

ایںکوں بندے دا مُقدّر اُھداں

او مُقدّر جیڑھے کہیں نال و فانی کیتی

کہیں ایںدے پھٹ دی دوانی کیتی

خود خدا نی کیتی

*

سارے پتھر میں ڈکھائے ہم تیکوں

ہن ڈسا توں کیڑھا پتھر گھنسیں

پتھر میں دامن و پاری ہاں تیکوں

جیڑھا پتھر دی اکھیں، ڈیساں!

*

*

ہن حیا دا پتھر

میں ڈکھینداں تیکوں چھیکڑ باقی

کئی ڈیہاٹے اے پھیندا رہ گئے

اے پھیندا تے گھیندا تے لہیندا رہ گئے

کچھ لوکیں ناں گدھے ایںکوں لکاؤں کیتے

بنتھاں گدھے ایںکوں سڑکیں تے، بزاریں تے، دکانیں تے سجاؤں کیتے!

صدیق طاہر

ناں محمد صدیق - تخلص : طاہر - پیدائش ورہائش : بہاول پور - عمر ۳۳ سال
مشق سخن : ۱۱ سال - شغل : سرکاری ملازم

غزل

چہ بن تلواروں زخم لگے اُتھ دارو درداں کا نہ کئی
وَت بے دردی چہ ریت ہووے دل بے واہی داماں نہ کئی
چمک شوق دی چڑھے طوفان وانگوں کئی کیچے تے مار اُچار کیتے
ایں دل دریا تے نیٹھ برہوں دی حُسن توں ہو رنواں نہ کئی
نہیں دیں کوئی اُوں طالبی جیں ہوش کُوں ویچے تے پریت گدھی
جیڑھا جوگ رما جگ چھوڑے گے اُوں چاہت وندا داہاں نہ کئی
مَن موجی ریت دی کُوح اُتے اُساں سا نول سا نگے گیت لکھے
ہمرا نہ کوئی ایں ریت سواں ہیں ریت جیہاں اُنجان نہ کئی
تُر تَر دیکھن آسماناں ڈوں چپ چاپ رہن گم سُم باہن
ہُن ایں طاہر سیلائی دی ایں باجھوں ہو رنجان نہ کئی

خان واحد بخش خاں واحد

خان: واحد بخش - تخلص: واحد - پیدائش: ڈیرہ غازی خان - رہائش: بہاولپور
عمر ۶۸ سال - مشق سخن ۵ سال - شغل: مطالعہ

غزل

ہُن کیوں دیندیں یاری ترور	یار پُسل نہ کلھڑی چھوڑ؛
بجھدی ویساں سردے بھرنیں	راہ دے پتھر ڈیساں ترور
آؤس ویہڑے مدنی سوہناں	دَم دَم پوندی تیڈی لوڑ
تاوے تاوے نانگ ماہی دی	ہجرِ دُقی ہم بیڑی بوڑ
ہجر کڈھیڈ اوٹ وٹ دل دے	سو سو اٹھدی پیڑ مروڑ
لوں لوں رُگ رُگ سیڑھاں رت دیاں	ہجرِ دُتے ہن خنجر پوڑ
منزل باری میں بکھاری	پندہ کریساں تنڑساں توڑ
ڈے نہ سا نول دُر کے دا بے	سہ نہ سبگدی ہٹک ہوڑ
توں سئیں میڈا میں ہاں تیڈی	تیڈا میڈا اٹھانڈے جوڑ
ول ول واحد گجل پیا لگدیں	تیڈی گالھا، کیکوں لوڑ

ڈاکٹر خان بابر

نام: محمد خان - تخلص: بابر - پیدائش: درہائش: بہاولپور - عمر: ۳۵ سال
مشقِ سخن: ۱۴ سال - شغل: اسسٹنٹ پروفیسر کالوجی

غزل

اُتھ بڈداں اُتھ اُتھ برداں

نت چیتداں نت میں مرداں

ہن بیڈے پار اُتراں

گرتے کڈاہیں ترداں

نہ ہوداں یاد آنداں

ہوداں تاں میں وسرداں

کو جھا مری جھا جی جھا وی

ہاں تہاں تہاں درد

رستم سبڈے کئی بابر

کہیں کوں میں لکھ نظر داں

رفیعہ قمر صاحبہ ایلکے

کافی

دل تانگہ پُئل پئی تئیں دی
دل کیچ ڈو پھیرے پئیں دی

پئی تانگہ پُئل دی کُردی	تتی بھل دی 'رُلدی' مردی
پئی عشق دے بھوگ بھگیندی	پئی گھڑی ظلم قہر دی
جیڑھے لاوَن دل ول جھیرے	نہیں بھانڈے اصلوں کھیرے
پئی ہجر دی بھاسڑیئدی	نہیں ڈس دی منزل نیڑے
بنیا رانجھن خود بھینوالے	سُنجے عشق دے ڈیکھو چالے
ہکو دُنیا بھانڈا بھڑتیئدی	ہتی ہیر زہیر، خوارے
بئی سس بنان مریسی	میگوں امڑی مہنے ڈیسی
گئی ڈکھ کنوں مکلیئدی	سب خلقت کس کرسی
ہکو تانگہ بگی دھولن دی	نہیں جاہ قمر بولن دی
سک ساؤل سخت ستیئدی	کئی ریت ڈسو بولن دی

سید انجم گیلانی

وَلِ آسَا نَوَلِ سَاڈِی جھو کے
بھاگ جگتوں ہک بے دے ہو کے

تیں بن سو بھی مانی آں میں	رات ڈینہاں گولاندی آں میں
ہر دم جکھدی راندی آں میں	ڈکھ چا پاتم گل وچ پو کے
وَلِ آسیں تاں خوشیاں ولسن	آملیں تاں سو تھیاں ٹلسن
آپس دے وچ دلڑیاں رل سن	خوش تھیوں ہک بے دے ہو کے
سینگیاں دے چنبے وچ چنبے	ساڈی رات ڈکھاں وچ چنبے
تیں بن درد کیویں وچ اُنبے	ڈے نہ وَل وَل ہجر دے چر کے
نیر وھیندے تھے کئی سالے	ملن سَا نَوَلِ دا خواب خیالے
کیگوں ڈیواں دل دا حالے!	ڈیکھ تے کھلدن جا جالو کے
وجدیاں گجدیاں بدلیاں آیاں	رم جہم مینگہ ملہاراں لایاں
سینگیاں سُنیاں پٹنگھاں پایاں	مٹھیاں میں انجم دی ہو کے

آنسو تھینہ چندا

غزل

دل اُجڑی آباد کِستی
 اُجڑیوں چایا دِکِستی
 تیں بھاؤیں سو ظلم و سئے
 کیں ڈیٹھ میں فریاد کِستی
 اُجڑ کتھ ہے اوجھیں سانگے
 دل : ساکوں برباد کِستی
 واہ انصاف کتھئی میڈا
 قید منگیم آزاد کِستی
 میگوں خون رواتے چندا
 غمیریں کوں تاں شاد کِستی

ممتاز اکیڈمی بھٹہ واہن

ضلع رحیم یار خان

ایہہ ادارہ سراسر اسی کی زبان تے ادب
دی ترقی واسطے خلوص تے محبت نال
اپنے وسوں پوری خدمت کر نیا پے!

جی دجھیاں وی بھوں ساریاں کتاباں زیر ترتیب ہن

ایں ادارے کول تہاڈے تعاون دی لوڑ ہے

